

Posílení významu Kongresového a kulturního centra Otrokovická Beseda v procesu pozitivního trávení volného času adolescentů v Otrokovicích

Andrea Huslíková

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea HUSLÍKOVÁ**

Osobní číslo: **H09081**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Posílení významu Kongresového a kulturního centra
Otrokovická Beseda v procesu pozitivního trávení
volného času adolescentů v Otrokovicích**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volného času, pedagogiky volného času a kultury.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu s cílem posouzení současného významu Kongresového a kulturního centra Otrokovická Beseda v procesu trávení volného času adolescentů v Otrokovicích a navržení způsobu jeho posílení.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5

CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4

PATOČKA, J. Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, 2008. ISBN 9788073573478

PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6

SPOUSTA, V. a kol. Metody a formy výchovy ve volném čase. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 1998. ISBN 80-210-1275-7

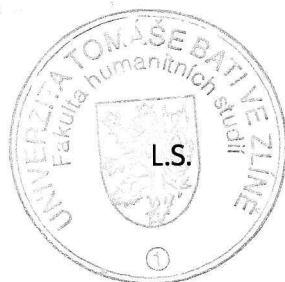
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Machů, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **22. listopadu 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2012**

Ve Zlíně dne 12. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30.3.2012

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá trávením volného času adolescentů v Otrokovicích v souvislosti s Kongresovým a kulturním centrem Otrokovická Beseda. V teoretické části se věnuji problematice volného času, adolescence, umění a Otrokovické Besedy samotné. Cílem praktické části je zjistit, jaký význam má toto centrum u adolescentů a navrhnout způsoby jeho posílení. Praktická část obsahuje přípravu metodiky výzkumné části, realizaci pedagogického výzkumu a prezentaci výsledků tohoto výzkumu.

Klíčová slova: volný čas, adolescence, rodina, vrstevnická skupina, umění, Kongresové a kulturní centrum Otrokovická Beseda

ABSTRACT

This thesis deals with the leisure time of adolescents in Otrokovice in connection with the Congress and Cultural center Otrokovicka Beseda. The theoretical part deals with the issue of free time, adolescence, art and Otrokovicka Beseda themselves. The aim of the practical part is to determine the importance of this center for adolescents and suggest ways to strengthen it. The practical part includes the preparation of the research methodology, implementation of educational research and present the results of this research.

Keywords: leisure time, adolescence, family, peer group, the arts, Congress and Cultural Center Otrokovicka Beseda

Motto: „Umění je květ života celé společnosti.“

Lev Nikolajevič Tolstoj

Poděkování:

*Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce **Mgr. Evě Machů, Ph.D.** za odborné vedení, cenné rady a podporu při tvorbě této práce. Byla ke mně vždy vstřícná a ochotná mi pomoci.*

Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině – mamince za celoživotní lásku a pochopení, tatínkovi za poskytnutí informací a povzbuzení, mému partnerovi za to, že to se mnou všechno zvládá a pomáhá mi, ale hlavně mým dětem, protože jsou smyslem mého života.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA K PROBLEMATICE VOLNÉHO ČASU	13
1.1 VYMEZENÍ POJMU VOLNÝ ČAS A JEHO FUNKCE	13
1.1.1 Funkce volného času.....	15
1.1.2 Rozčlenění pedagogiky volného času.....	15
1.2 HLEDISKA POHLEDU NA VOLNÝ ČAS.....	16
1.3 VÝVOJ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU Z HISTORICKÉHO ÚHLU POHLEDU.....	17
1.3.1 Trávení volného času v pravěku a ve starověku	17
1.3.2 Trávení volného času ve středověku.....	18
1.3.3 Trávení volného času v novověku	19
1.4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE.....	21
2 VÝZNAM UMĚNÍ JAKO PROSTŘEDKU VÝCHOVY VE VOLNÉM ČASE	25
2.1 CO JE TO UMĚNÍ?.....	25
2.2 FUNKCE UMĚNÍ	26
3 ADOLESCENCE	28
3.1 SUBKULTURA MLÁDEŽE	29
4 KONGRESOVÉ A KULTURNÍ CENTRUM OTROKOVICKÁ BESEDA V OTROKOVICÍCH	31
4.1 HISTORIE VZNIKU OTROKOVICKÉ BESEDY	31
4.2 OTROKOVICKÁ BESEDA A JEJÍ ČINNOST	34
4.2.1 Nabídka kurzů Otrokovické Besedy pro školní rok 2011/2012.....	34
4.3 ADOLESCENTI V OTROKOVICKÉ BESEDĚ.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 VLASTNÍ VÝZKUM	38
5.1 CÍL VÝZKUMU	38
5.2 HYPOTÉZY	39
5.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	39
5.4 VÝZKUMNÉ METODY.....	39
6 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	41
6.1 INFORMATIVNÍ POLOŽKY O RESPONDENTECH Č. 1 A Č. 2:	41
6.2 OTÁZKY VYCHÁZEJÍCÍ Z CÍLŮ VÝZKUMU.....	43
6.3 POTVRZENÍ/VYVRÁCENÍ HYPOTÉZ.....	54
ZÁVĚR	56

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	60
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	61
SEZNAM TABULEK	62
SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila posílení významu Kongresového a kulturního zařízení Otrokovická Beseda v procesu pozitivního trávení volného času adolescentů v Otrokovicích. Má práce hledá cesty „přiblížení“ tohoto centra směrem k adolescentům nejen v oblasti rozšíření programové nabídky, ale také formou vytvoření výchozí analytické databáze, která by se měla stát základem trvalé komunikace Otrokovické Besedy s předmětnou cílovou skupinou a následně posílit její význam jako oblíbeného místa trávení volného času adolescentů v Otrokovicích.

Problematika trávení volného času dětí a kulturního vyžití v městě Otrokovicích mě osobně velmi zajímá, jelikož mám dvě děti a není mi lhostejné, co dělají ve svém volném čase. Sama jsem coby dítě trávila volný čas vždy aktivně a rodiče dbali na to, aby byl smysluplně a s ohledem na můj rozvoj a vývoj využíván. Toho se snažím docílit i u mých dětí. Starší syn již v útlém, předškolním věku začal navštěvovat nejrůznější kroužky a aktivity mimo domov, stejně tak dcera. Ale to není jediný důvod. Celá naše rodina je nějakým způsobem spjata s kulturní činností Otrokovické Besedy. Můj tatínek pracuje řadu let coby dramaturg v této instituci, stará se o kulturní vyžití široké veřejnosti, ale také o vyžití dětí a mládeže. Od něj vím, že přivést děti i jejich rodiče na nějakou kulturní akci není zrovna lehké. Proto je důležité vědět, oč mají dospívající zájem, o které kulturní počiny, jak tráví svůj volný čas, jaké aktivity upřednostňují, jaké kurzy ve městě jim chybí apod.

V teoretické části práce budu pracovat s odbornou literaturou a budu se věnovat vymezení pojmu volný čas a jeho funkcím, hlediskům pohledu na volný čas, vývoji trávení volného času z historického úhlu pohledu, faktorům ovlivňujícím trávení volného času, problematice vymezení pojmů umění a adolescence. Teoretická část je doplněna kapitolou věnovanou Kulturnímu a kongresovému centru Otrokovická Beseda, v níž se zabírám historií jejího vzniku, její činností a možnostem setkávání s ní, které doposud měli mnou sledovaní adolescenti.

Praktická část si klade za cíle zjistit, jaké místo ve struktuře trávení volného času adolescentů zaujímá návštěva kulturních akcí (kin, divadel, koncertů) a kulturních zařízení typu Otrokovická Beseda. Dále zjistit, jaké kulturně - zábavné programy a kurzy pro posílení významu Otrokovické Besedy je vhodné zajistit. Dalším důležitým cílem je zjistit,

jakou roli sehrává (jaký má význam) Otrokovická Beseda v procesu trávení volného času adolescentů v Otrokovících.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA K PROBLEMATICE VOLNÉHO ČASU

Každý z nás má určitou představu toho, co se pod pojmem volný čas ukrývá. Už malé děti se těší na dobu po školním vyučování, kdy si budou moci odpočinout od školních povinností a mít prostor věnovat se svým zájmům, koníčkům, hře a povídání si s kamarády či rodiči, odpočívání u televize či počítačových her, sportovním aktivitám, čtení knížek, malování apod. Vzhledem k tomu, že lidé jsou součástí určité kultury a pro mě osobně je „kulturní“ vývoj dětí velmi důležitý, tak dle mého soudu by se na kulturu a umění ve vymezení činností, které probíhají ve volném čase, nemělo zapomínat. S věkem se skladba aktivit ve volném čase proměňuje, ale to, že je to doba relaxace, odpočinku, regenerace sil, rozvíjení se, zábavy a opak času určeného na povinnosti, času pracovního, stále zůstává.

1.1 Vymezení pojmu volný čas a jeho funkce

Problematikou definování termínu volný čas se zabírala řada autorů, pedagogů, psychologů, sociologů či jiných společensko-vědních odborníků. Ve stručnosti bych shrnula výsledky jejich práce citováním či parafrázováním.

Před rokem 1989 se problematice volného času věnovali a jejich práce jsou stále citovány a jsou dostupné, např. docent pro obor ekonomii Radoslav Selucký či socioložka Blanka Filipcová. Od druhé, z výše jmenovaných, bych uvedla definici: „Volný čas, to je čas, který může člověk využít bezprostředně pro sebe, čas, ve kterém patří maximálně sobě, v němž může dělat – více než kdykoli jindy – to, co jej baví a co mu přináší potěšení, zábavu a odpočinek.“ (Filipcová, 1966 cit. podle Janiš ml., 2009, s. 4) V definici je zdůrazněno, komu je volný čas určen a co je jeho přínosem, je to pozitivní vymezení.

Dále cituji definici autorů Pedagogického slovníku, jež je výčtem činností, které spíše do volného času nepatří, než aktivit, které by do něj náležely. Volný čas je: „Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“ (Průcha et al., 2001, s. 274).

Pávková et al. pokračuje ve vymezení aktivit dětí a mládeže, které do volného času rovněž nepatří (negativní vymezení): „do volného času nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty“. (Pávková et al., 2002, s. 13) Naopak pod pojmem volný čas se zahrnují: „odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené“. (Pávková et al., 2002, s. 13)

Hofbauer (2004) tvrdí, že činnosti ve volném čase nevyplývají ze závazků, sociálních rolí, z dělby práce. Je to čas zbývající po odečtení pracovních i nepracovních povinností. Čas, kterého se účastní člověk dobrovolně, na základě svobodného rozhodnutí, očekává od něj příjemné zážitky či uspokojení.

„Volný čas je veličina, která bývá chápána jako atribut, charakteristický znak svobody individua. Má však svou hodnotu jen v poměru k pracovním i mimopracovním činnostem, které jedinec koná buď v rodině, nebo v širším společenském prostředí. Volný čas je tedy hodnotou tehdy, může – li být využit ku prospěchu člověka, jeho osobních kvalit.“ (Řehořková in Spousta et al., 1998, s. 12) Zde je zdůrazněn hodnotový význam volného času, je to doba svobodné volby člověka, rozvoje jeho osobnosti a lidských kvalit.

Volnému času dětí a mládeže se již před 2. světovou válkou věnoval a tuto problematiku shrnul v jedné z prvních souborných prací o volném čase Michel Damay. Zdůraznil biologický, sociální, politický a pedagogický rozměr volného času.

Za klasika sociologie volného času v poválečném období lze považovat Joffre Dumazediera (1915-2002), který významně obohatil teorii volného času. Hofbauer (2004) uvádí Dumazedierovo specifikování volného času. Pod pojem volný čas zahrnuje očekávání a naději, osvobození od pracovního procesu a jiných zátěžových situací života, zábavu a rozptýlení, v tomto kontextu zde náleží též divadlo, kino, literatura, vše co způsobuje rozvoj intelektuální, umělecký a fyzický, tvořivost a vzdělávání.

Janiš ml. (2009) tvrdí, že Dumazedier poukazoval na zbytečný a nadměrný rozbor činností a náplně volného času a nedostatečný čas věnovaný analýze teoretické stránky, vlivu volného času na kulturu, sociální vztahy, životní styl. Zavedl rovněž termín – polovolný čas, ve kterém se věnujeme činnostem, jak ze záliby, tak z povinnosti, např. práce okolo

domu, na zahrádce apod. Termín čas vázaný je uváděn v souvislosti s dopravou do práce, do školy, za povinnostmi, ale i aktivitami.

1.1.1 Funkce volného času

Hofbauer (2004) uvádí jako hlavní funkce volného času:

- odpočinek (obnova pracovní síly),
- zábava (regenerace duševních sil),
- rozvoj osobnosti (podílení se na vytváření kultury).

Dále Hofbauer (2004) uvádí rozčlenění funkcí podle německého pedagoga volného času Horsta W. Opaschowského, který vidí funkce volného času podobně jako sociolog Roger Sue. Dle Opaschowského členění jsou to funkce:

- rekreace,
- kompenzace (odstraňování zklamání a frustrací),
- výchova a další vzdělávání (sociální učení),
- kontemplace (hledání smyslu života),
- komunikace (sociální kontakty a partnerství),
- participace (podílení se na vývoji společnosti),
- integrace (začleňování rodiny do společnosti),
- enkulturace (vlastní kulturní rozvoj, tvořivost, umění, sport atd.)

1.1.2 Rozčlenění pedagogiky volného času

Hofbauer (2004) rozlišuje:

1. **výchovu ve volném čase** (výchovné působení v čase, kterého se děti účastní dobrovolně, který není určen vykonávání základních biologických potřeb, školních či pracovních činností),
2. **výchovu prostřednictvím aktivit volného času** (osvojování si znalostí, dovedností a kompetencí z volného času, přičemž překračují rámec volnočasové aktivity, např. přechod od osobní zájmové činnosti k volbě budoucí profese),

3. *výchovu k volnému času* (reflexe volného času, otevírání nových cest rozvoje člověka).

1.2 Hlediska pohledu na volný čas

Dle Pávkové et al. (2002) existují různá hlediska pohledu na fenomén volného času:

1. **Ekonomické hledisko** – společnost vynakládá prostředky na provoz zařízení pro volný čas, důležitá je návratnost těchto nákladů, z tohoto důvodu se volný čas stal komerčním odvětvím: obyvatelé ve vyspělých zemích na činnosti zábavního průmyslu, sportovní organizace, cestovní kanceláře, hotely apod. uvolňují až třetinu svých příjmů. Spousta lidí také v této oblasti nachází své uplatnění a zaměstnání. Náklady, které vynaloží lidé do volného času, se mnohonásobně navrátí v budoucnu a jsou dobrou investicí.
2. **Sociologické a sociálně-psychologické hledisko** - socializace jedince, utváření mezilidských vztahů: formálních i neformálních skupin – rodina, přátelé, volnočasové skupiny, kroužky, sportovní oddíly atd. Důležitý je vliv rodiny. Rodiče jsou vzorem pro své děti, které kopírují jejich chování. Výchova je důležitá i v oblasti trávení volného času. Pedagogické působení poskytuje rovněž škola a další výchovná zařízení tam, kde selhávají rodiče. Pokud ani oni nedokážou dítě správně vést, tak se dítě dostává do vleku nežádoucích vrstevnických skupin, part.

U těchto dětí je častý výskyt sociálně-patologických jevů, jako jsou např. kouření, alkohol, užívání návykových látek, ale také záškoláctví, šikana, krádeže či útěky z domova. V období dospívání narůstá výskyt těchto jevů, vliv vrstevnických skupin je vysoký, a proto je obzvláště důležité kvalitní trávení volného času těchto adolescentů, k čemuž by měla přispět činnost různých organizací a institucí (v případě této práce je to činnost otrokovické Besedy, která má ve své nabídce programy pro tuto věkovou kategorii a chce ještě nabídku rozšířit tak, aby vycházela z přání a potřeb otrokovických adolescentů a současně byl tento program výchovný a přínosný).

Velký vliv na děti mají samozřejmě také média – zejména televize, nevhodné pořady, násilí a brutalita, spousta hodin před obrazovkou, pasivní trávení volného času, oploštění emocí. Všechno toto vede také k častým poruchám chování a chudému využívání volného času.

Dále Pávková et al. (2002) popisuje tato hlediska:

3. **Politické hledisko** – stát rozhoduje o školské politice o tom, do jaké míry bude zasahovat do volného času obyvatel. Zakládá a financuje zařízení pro volný čas dětí a mládeže, pomáhá různým organizacím a sdružením pracujícím s dětmi a mládeží, vytváří podmínky pro spontánní aktivity dětí a mládeže, snaží se v rámci své politiky vytvořit kladné postoje společnosti vůči dětským aktivitám, připravuje pedagogy volného času a chrání před vysokou mírou komercializace.
4. **Zdravotně – hygienické hledisko** – zahrnuje zdravý životní styl, tělesný i duševní vývoj, režim dne, hygienu prostředí i vztahů. Podle křivky výkonnosti, která je z tohoto hlediska důležitá, podává člověk nejvyšší výkon mezi 9. a 11. hodinou a mezi 15. a 16. hodinou, u někoho ještě narůstá ve večerních či brzkých ranních hodinách. Je dobré střídat činnosti různého typu a nezapomínat na pohybové aktivity.
5. **Pedagogické a psychologické hledisko** – důraz je kladen na věk a individualitu jedince. Pedagogové by měli vhodnými postupy podporovat aktivitu dětí, motivovat je k činnostem a nenásilnou formou vést k rozvoji jejich osobnosti po stránce fyzické i psychické.

1.3 Vývoj trávení volného času z historického úhlu pohledu

Výchova a vztah k volnému času se v různých historických epochách proměňovala. Jinak se stavěli lidé k volnému času ve středověku a jinak se staví v současnosti. V první zmiňované době by platilo ve vztahu k volnému času rčení: „Zahálka a prázdný čas jsou sestrami hříchu.“ V současnosti spíše platí: „Kdo si hraje, nezlobí.“ Vědecké zkoumání volného času bylo prováděno až v 60. letech 20. stol.

1.3.1 Trávení volného času v pravěku a ve starověku

Jak se stavěli lidé k volnému času v *pravěku*? Nemáme o tomto období příliš bohaté prameny, zejména chybí prameny písemné. Archeologové našli pouze malby v jeskyních, sošky či keramiku, úlomky zbraní. Zajisté byly vytvořeny ve volném čase. Z nich je patrné umělecké cítění tehdejší doby.

Ve *starověku* již existují písemné prameny dokládající, jak lidé trávili svůj volný čas. Ve starověkém Řecku a Římě jsou zmínky např. v Homérových eposech *Ílias* a *Odyssea*,

v dílech slavných dramatiků Aischyla, Sofokla, Euripida, filozofů a státníků Aristotela, Platóna, Senecy (pojednání „O volném čase“, v němž zdůrazňuje propojení volného času a filozofie), Marca Aurelia a řady dalších. Volný čas byl určen především svobodnému obyvatelstvu, jelikož otroci nebyli považováni za lidi a tudíž neměli nárok na odpočinek a volno.

Aristoteles říká, že „blaženost předpokládá volný čas“. Do volnočasových aktivit pak zahrnuje přemýšlení, úvahy a správu státu, nikoli hru a odpočinek, ty spíše kompenzují pracovní život. (Pácl in Spousta et al., 1997)

Velmi oblíbenými volnočasovými aktivitami byly sportovní hry, jejichž vyvrcholením byly hry olympijské. Idea olympijských her přetrvává do dnešních dnů. První olympijské hry proběhly již v roce 776 př. n. l. a opakovali se v pravidelných čtyřletých cyklech až do roku 393 n. l. Občané se mohli her buďto aktivně zúčastnit nebo mohli hry pasivně sledovat a podporovat své sportovce, jak je tomu i v současnosti.

Další oblastí trávení volného času byli hry divadelní. Starověké Řecko je kolébkou divadla, které bylo rovněž určeno jen pro svobodné občany, zejména patricije. Herci byli pouze muži i v případě, že se jednalo o roli ženskou. Staří Řekové s oblibou trávili své volné chvíle sledováním divadla pod širým nebem. Zaznívaly klasické hry, jako jsou např. Oresteia, Král Oidipus, Elektra či Médeia, hry spjaté s rozsáhlou řeckou mytologií a náboženstvím.

Ve starověkém Římě měly hry rovněž své místo, typické je rčení chléb a hry. Jednou z nejznámějších volnočasových aktivit byly hry gladiátorské, konané v amfiteátrech, např. v Koloseu. Původně bylo účelem zápasu usmířit krví zajatců ducha zeměděleho a získat tak přízeň boha smrti. Do bitev gladiátorů mohli diváci také aktivně zasahovat v případě, že se rozhodovalo v závěru boje o životě či smrti gladiátora. Pokud dali palec dolů, tak to znamenalo smrt. Bojovali z větší části otroci (výjimku tvořili různé rekonstrukce bitev), váleční zajatci nebo zločinci, kteří se čas od času bouřili. Znamé je povstání gladiátora Spartaka v letech 73 – 71 př. n. l.

1.3.2 Trávení volného času ve středověku

Ve *středověku* bylo dominantním náboženstvím křesťanství, které ovlivňovalo životy lidí, jejich výchovu, vzdělávání i volný čas. Církev rozhodovala o volném čase lidí, který

byl omezen téměř výhradně do doby církevních svátků. Jejich životy se řídily heslem: „Modli se a pracuj.“

Pávková et al. (2002) přináší rekonstrukci dne sedláka v raně středověkých Čechách, o niž se pokusil archeolog Smetánka v Legendě o Ostojovi. Sedlák pracoval 14 – 16 hodin, spal 4 – 6 hodin, v zimě se tato doba prodloužila na cca 9, volný čas měl pouze v zimě, něco mezi 2 – 4 hodinami. V tuto dobu se věnoval rozmyšlení, vyprávění s jinými lidmi, což ho rozvíjelo a obohacovalo, nechyběla ani hra. Volný čas byl doplňován křesťanskými svátky, obřady představovaly vrcholy ročního cyklu.

O volném čase dětí toho víme pramálo. Hlavně musely tvrdě pracovat a vypomáhat rodině v každodenní honbě za obživou. Část dne však také trávil hrou ve skupinách. V zimě sedávaly na peci za kamny, kde hrávaly hry, měly rozličné (převážně dřevěné či slaměné) hračky a panenky. Mládež se setkávala na polích za vesnicemi, oddávali se různým radovánkám, často se sexuálním podtextem.

Janiš ml. (2009) uvádí, že velmi oblíbenou zábavou ve středověku byly rytířské turnaje. Jejich rozvoj podnítila rovněž křesťanská církev a její tažení do Svaté země za doby křížáckých výprav. Turnaje byly vzrušující podívanou. V turnajích tjoť se utkávali dva rytíři, kteří vyráželi na koních proti sobě a jejich cílem bylo srazit k zemi protivníka a následně se s ním utkat v boji muž proti muži na zemi.

1.3.3 Trávení volného času v novověku

Jak se projevila změna chápání volného času v *novověku*? Doba počátku 17. stol. je u nás spjata se jménem učitele národů Jana Amose Komenského, je to doba protireformace či katolické obnovy, z hlediska uměleckého je to období baroka. Katolická církev se snažila obyvatele převychovat a použila k tomu zejména náboženské nástroje – kázání a kazatelství, mše, duchovní cvičení, poutě, ale také umění – architekturu, hudbu, divadlo, literaturu, malířství, sochařství.

V Evropě vedli školství *jezuité* (řád založil Ignác z Loyoly v roce 1534) a piaristé. V roce 1773 byl řád zrušen a od té doby starost o vzdělání svých obyvatel převzal na svá bedra stát. Kromě jezuitů zde byly i tradiční řády, např. cisterciáci, dominikáni, benediktini či františkáni. Jezuitské školství bylo mezi lidmi oblíbené pro jeho úspěšnost a kázeň. Je-

zuitské školy byly obdobou dnešních středních škol a připravovaly žáky pro studium na školách vysokých. Mimo školní výuku se zabývali jezuité také výchovou mimoškolní.

Přadka (2002) uvádí, že výchova jezuitů měla svá specifika, smysl pro budování družnosti ve skupinách žáků. Radovali se ze života, uspořádávali oslavy, hostiny, posezení s programem či divadlem. Žáci byli v jezuitské koleji celý týden či semestr, tak bylo postaráno i o jejich mimoškolní aktivity. Společné oslavy se uskutečňovaly o svátcích patronů, donátorů, na konci školního roku.

Didaktickými prostředky byla *barokní hudba a divadlo*. Zejména divadlo lákalo širokou veřejnost. Tematicky bylo ovlivněno zejména životem Krista a jiných svatých. Zprvu se hrálo latinsky a německy, ale posléze se prosadila i obyvatelům srozumitelná mateřská čeština. Hry byly často velmi výpravné – kostýmy, kulisy, triky a byly doprovázeny zpěvem a hrou na hudební nástroje. Přadka (2002) uvádí, že divadlo samo o sobě bylo nelehké secvičit a z hlediska jeho časové náročnosti k tomu nemohlo docházet v době výuky, nýbrž ve volném čase žáků. Hlavní náplní volného času byly bohoslužby, slavnosti a divadlo.

Jezuitský vychovatel byl podle principu otce a syna otcem, s jeho city a odpovědností. Byl žákům neustále k dispozici, vykonával nad nimi stálý dohled.

Jan Amos Komenský sepisuje „Zákony školy dobře spořádané“, v nichž se věnuje rovněž volnému času a hře žáků v internátě. Secvičuje s žáky hry, které mají ukázat žákovu úspěšnost, ale také zpřístupnit školu rodičům a veřejnosti. Divadlo mělo řadu funkcí, jak uvádí Přadka (2002):

- vnitroškolní,
- motivační a didaktickou,
- volnočasovou,
- propagační – pro rodiče a širší veřejnost.

Výchova ve volném čase v novověku je charakteristická změnou stylu života obyvatel měst a vesnic. Pávková et al. (2002) uvádí, že obyvatelé si začali budovat mimo města své víkendové domy, ve městech byly zakládány kluby, kavárny, spolky a společnosti. Zkracovala se pracovní doba, narůstalo množství času určeného na regeneraci a sebevzdělávání. Rozvíjely se hudební, divadelní, sportovní aktivity a s nimi spojené budování tělocvičen,

hřiště a sportoviště (tělovýchovná organizace Sokol 1862). Pořádaly se výlety, slavnosti a shromáždění.

Organizované trávení volného času tak, jak ho známe dnes, má počátky někde v období průmyslové revoluce. Se zavedením strojů do výroby a následným rostoucím technickým pokrokem měli lidé čím dál více volného času a také potřebu ho trávit nějakým smysluplným způsobem. Volný čas se stal velice významnou a nedílnou součástí života každého jedince i celé společnosti. Přibližně v polovině dvacátého století se začíná vyvíjet z obecné pedagogiky pedagogika volného času jako vědní obor podrobně se zabývající volným časem a zkoumající všechny jeho aspekty.

1.4 Faktory ovlivňující trávení volného času dětí a mládeže

Vše „začíná a končí“ v rodině, proto právě *rodinu* uvádím jako první a klíčový faktor trávení volného času. Rodina (malá primární sociální skupina) je místem socializace, v níž se dítě dostává do kontaktu se svým okolím, získává povědomí o rozličných lidských činnostech a osvojuje si je. Má rovněž možnost sledovat roli otce a matky, což je důležité zejména v dospělosti, když zakládá svou vlastní rodinu, do níž přenáší vše, co se naučil a poznal v rodině orientační, původní.

Rodina sehrává důležitou roli v tom, jak bude dítě a později adolescent trávit svůj volný čas. Rodiče musí rozpoznat, na co má jejich dítě nadání, co jej baví, k jaké činnosti má psychické či fyzické dispozice, následně jej v této oblasti rozvíjet a podporovat. S tím je vhodné začít již v útlém věku. Zkoušet nejrůznější aktivity a postupně je zužovat na ty, které jsou pro dítě nejvíc přínosné.

Dítě vidí vzory ve svých rodičích, přebírá jejich názory, postoje, hodnoty, morální zásady, chování - jak si vzájemně pomáhají a spolupracují, jak řeší krizové situace, jak se vyrovnávají s neúspěchem. Sledují ale také, jakým činnostem se rodič věnuje ve volném čase a jaký vztah k nim předává svým dětem. Rodič, který sám hraje na hudební nástroj a dělá to s láskou a potěšením, předává i dítěti kladný vztah ke hře na klavír, housle či cokoliv jiného. Můžou si také zahrát společně, a tím posílit vzájemné kamarádské souznění, nejenom vztah k této aktivitě. Protipólem je, když dělá dítě něco jenom z donucení, např. otec vidí svého syna jako úspěšného fotbalistu, třeba z důvodu vlastních nesplněných ambic, nutí jej tvrdě trénovat, ale sám si s ním nikdy nejde zahrát. To často přináší revoltu v pubertě, vý-

buchy negativismu, dítě pak nedělá věc s láskou a většinou se jí v dospívání již věnovat nechce a volí činnost jinou či se uchýlí k sociálně-patologickému chování. Jakým činností se bude v dospívání věnovat dítě, které vidí rodiče denně v hospodě, pod vlivem drog, u počítače nebo trávícího veškerý volný čas u televizní obrazovky? Těžko může rodič očekávat, že dítě bude dosahovat vrcholových sportovních výkonů nebo bude vynikajícím pianistou.

Jako druhý a zásadní faktor ovlivňující trávení volného času adolescentů bych uvedla **vrstevnickou skupinu**. Ta je hned po rodině a škole nejdůležitějším místem socializace dospívajícího. V tomto vývojovém období se jedinec osamostatňuje od rodičů a jeho orientace na vrstevníky je podstatně větší. Vrstevnická skupina ovlivňuje chování, zájmy, způsoby jednání, postoje, má svoje normy a pravidla, hodnoty, konformitu. Vrstevníci sehrávají významnou roli zejména u dětí z rodin, kde se vyskytuje nějaká sociální patologie. Snaží se u nich nalézt vrstevnickou oporu a podporu, což není vždy úspěšné. Ale i u dětí z tzv. normálních rodin s jasnými pravidly a vymezenými hranicemi jsou vrstevníci nezastupitelní. Pomáhají dospívajícímu nalézt sám sebe, testovat své možnosti, sebezprosat se, získat vědomí příslušnosti k dospívajícím stejného věku, hovořit s někým „stejnou řečí“. Vrstevnická skupina ovlivňuje pozitivně (např. zakládání hudebních skupin, vztah k přírodě – tramská a folková hnutí, pomoc sociálně slabším atd.), ale i negativně (např. party, u kterých je častý výskyt kriminality, užívání drog, holdování alkoholu, kouření atd.) – v těchto případech jsou vrstevníci faktorem rizikovým. Rodiče se mohou snažit sebevíc, tak stejně jen stěží ovlivní výběr skupiny či party, do které se jejich dítě zařadí. Téměř nemožné je to např. u dětí, které již po absolvování základní školy odchází z domu na internát a tam tráví s vrstevníky svůj volný čas. I trávení volného času je pro každou skupinu rozdílné a dospívajícího ovlivňuje a formuje jiné prostředí než to rodinné nebo školní.

Velmi důležitým činitelem ovlivňujícím trávení volného času jsou **média**. Slovo „médi-um“ pochází z latinského *medius*, což značí prostřední. Médium je to, co se nachází uprostřed – zprostředkovává. V posledních desetiletích značně vzrostl význam hromadných sdělovacích prostředků a informačních technologií. Média zaměřená na akustické a obrazové zpracování (film, rozhlas, televize) podstatně rozšířila svou nabídku a nabyla na významu. Na jednu stranu je přínosné a leckdy i nezbytné mít k dispozici spoustu užitečných informací, ke kterým by se člověk dostal bez médií jen stěží. Na druhou stranu to u dětí a dospívajících má velice neblahé důsledky. Roste jejich pasivita, nedostatek pohybu způso-

buje zdravotní problémy (roste obezita), dochází ke snižování fantazie a vlastního aktivního trávení volného času. Média také často propagují násilí, pornografii a negativně ovlivňují jejich hodnotový žebříček.

Hofbauer (2004, s. 129) rozlišuje různé formy vztahu mezi mladými lidmi a médii:

- děti a mládež se stávají předmětem zájmu médií určených dospělým – média mluví o dětech,
- setkávají se s nimi jako uživatelé (čtenáři, posluchači, diváci) – média mluví k dětem,
- děti samy se podílejí autorsky, organizačně nebo technicky na mediální tvorbě – děti mluví prostřednictvím médií.

Fukač in Spousta et al. (1998) uvádí, že komunikační média se stala nejmasovějším nástrojem šíření uměleckých produktů, takže velká část recepce esteticko-uměleckých hodnot dnes probíhá právě ve volném čase díky funkci médií. Často se také sama média jeví jako druh umění (rozhlasové, televizní, multimediální). Zařízení typu Otrokovická Beseda mají s rozmachem médií značně ztíženou situaci. Lidé raději v pohodlí svého domova sledují film, než by sami aktivně zašli na divadelní představení, koncert, výstavu a viděli bezprostřední umělecký výkon.

Dalšími faktory ovlivňujícími trávení volného času jsou *věk a pohlaví*. Jinak tráví své volno předškolní dítě, dítě mladšího školního věku či adolescent. U toho je většinou okruh jeho zájmů již vymezen a ustálen. Je také rozdíl v trávení volného času chlapců a dívek. Chlapci častěji volí fyzické sportovní aktivity (hokej, fotbal, bojové sporty atd.). Dívky jsou častěji zaměřené umělecky, baví je ale také ruční práce (pletení, háčkování, vaření) apod. Chlapci mají jiný způsob myšlení, zastávají jiné sociální role, dospívání u nich probíhá odlišně. Dívky dospívají většinou dříve fyzicky i psychicky.

Ve výčtu činitelů majících vliv na trávení volného času bych nerada opomenula *ekonomickou situaci* rodiny. V posledních letech je to faktor opravdu zásadní. Sama mám dvě děti, kterým chci poskytnout aktivní vyžití a rozvoj jejich nadání ve volném čase, ale musím přiznat, že finance jsou velmi limitující. Řada kroužků či sportů je finančně náročná a pro spoustu rodičů nedostupná, ač by možná chtěli svým dětem poskytnout to nejlepší. Syn je v mladším školním věku, tak má velké množství zájmů a já sleduji, co ho nejvíc baví a

k čemu má vlohy. Navštěvuje 4 obory v ZUŠ, ale mimo to závodně tančí společenské tance a hraje ve Slováckém divadle. Zejména tanec není levnou záležitostí, platím mu individuální lekce s trenéry, bez nichž by se nikam neposouval a nezlepšoval se, takže je to nezbytně nutné pro další fungování v tomto sportu. Takovýchto sportů je určitě více (hokej, tenis, golf atd.), ale i řada dříve finančně dostupných kolektivních sportů je čím dál tím dražší.

I když se stírá rozdíl mezi venkovem a městem, tak na trávení volného času má *místo bydliště* stále velký vliv. Děti na venkově nemají tolik příležitostí a takový výběr kroužků a aktivit jako děti z města. Tráví více času na čerstvém vzduchu, hrami v přírodě, pomáháním na zahrádce. Městské děti mají podstatně větší možnosti. Také kulturních a sportovních akcí je ve městě více. Na děti ve městě jsou však kladeny vyšší nároky a často jsou přetěžovány.

2 VÝZNAM UMĚNÍ JAKO PROSTŘEDKU VÝCHOVY VE VOLNÉM ČASE

Umění jako prostředek volnočasové výchovy je dle mého soudu jedna z nejsmysluplnějších lidských činností. Provází člověka od nepaměti a je jeho nedílnou součástí. Lidé mají potřebu uměleckého sebevyjádření a zvláště v období dospívání narůstá schopnost aktivní, tvořivé, umělecké činnosti.

Dospívající jedinec se svými emočními zvraty se realizuje prostřednictvím sugestivního literárního vyjádření (píše poezii, prózu), skládá hudbu a zakládá hudební skupiny různých žánrů. Tráví spousty hodin ve zkušebnách, kde společně s vrstevníky testuje nové možnosti – hraje v kapele nebo hraje divadlo, ať je to činohra, pantomima nebo třeba loutkové divadlo. V hereckých situacích si vyzkouší role nejrůznějších lidských charakterů, a tak může experimentovat, objevovat nepoznané obzory, zažívat útky z šedivé reality každodenních činností.

Emoční přetlak si často nalezne své místo na uměleckých plátnech, v keramických pecích, fotografických ateliérech či architektonických maketách. Specifickou formou vyjádření je u mladých lidí tanec (výrazový, scénický, společenský, klasický, lidový, moderní, hiphop atd.), který je spojen s naprosto nezastupitelným fenoménem kultury mladých s hudbou. Všechny tyto činnosti patří k mladým lidem, rozvíjí je, formují, vychovávají, zaobírají jejich volný čas.

S uměním se dospívající dostává do kontaktu prostřednictvím své vlastní tvůrčí činnosti, ale také pasivně, jakožto příjemce něčeho již „vytvořeného“. Takovýmto zprostředkovatelem umělecké produkce je rovněž Kongresové a kulturní centrum Otrokovická Beseda, která zprostředkovává mladým lidem, ale nejenom jim, uměleckou produkci, která je odrazem lokální (regionální) i národní kultury. Z druhů umění prezentuje nejčastěji divadlo, film, výtvarné výstavy či výstavy fotografií a jiných artefaktů, hudební multižánrové produkce nebo také tanec (např. krajské přehlídky tanečních oborů ZUŠ).

2.1 Co je to umění?

Umění je nedílnou součástí lidského života a kultury. Ač se s ním často setkáváme dnes a denně, tak není jednoduché jej definovat a tento termín vymezit. Objasňují jej teoretikové umění, filozofové i umělci samotní. Obecně platí, že charakteristickým rysem umění je

napodobování reality z úhlu pohledu, jak ji sám umělec vidí, jaká se mu zdá být. Jednotlivé druhy umění jsou však natolik rozdílné, že není snadné a snad ani možné najít společnou vlastnost všech uměleckých děl.

„Z teoretického hlediska je umění:

- pozoruhodným spojením duchovních a praktických tvůrčích činností člověka,
- základní formou lidského poznání světa,
- sebevyjádřením prostřednictvím určité symboliky,
- odrazem citů, zkušeností, touhy, cílů člověka,
- pamětí lidského rodu,
- spolutvůrcem kultury čili civilizace,
- svědectvím o estetickém vztahu člověka ke světu, tj. o jeho vnímání krásy,
- specifickou formou odrazu skutečnosti.“

(Odehnalová, 2005, s. 36-37)

S uměním je spojován filozofický pojem krásy. „Krása uložená v umění je v podstatě pravda v konkrétní, neopakovatelné a individualizované podobě, a to s celou svou jevovou subjektivností, bezprostředností a rozmanitostí.“ (Spousta et al., 1998, s. 29). Umění podle Friedricha Hegela je jedním z nejrafinovanějších poslů krásy a má smysl výchovný. (Spousta et al., 1998, s. 29) Vystává však otázka, zda jsou opravdu všechna umělecká díla krásná a libá. Odpovědí na tuto otázku by mohlo být tvrzení, že existuje speciální druh krásy – krása umělecká (mimo ní např. přírodní krása, krása lidského těla) a specifický druh libosti – libost estetická.

2.2 Funkce umění

Umění je spojeno s každodenním životem a má svou funkčnost. V poslední době se však značně komercializuje a stává se zbožím. Výjimku tvoří snad folklórní umění s tradičním uchováváním zvyků, hodnot, mravů, jazykových prostředků, tanců apod.

Aristoteles viděl základní funkci umění v uspokojování estetických potřeb člověka a mírnění bolesti. Bláha (1968) rozděluje funkce umění do dvou skupin. V první z nich, ve skupině sociální, se vyskytuje funkce estetická, sociálně integrační, duchovně a mravně

propagační, duchovně reprezentační, sociálně konsolidační a sociálně stimulační. Do druhé skupiny, vztahující se na individuuum, patří funkce individualizační, idealizační, emancipační, kompenzační, zjemňovací (zkrášlovací) a praktická.

Podle Odehnalové (2005) má umění tyto funkce:

- komunikuje se světem,
- vytváří citový zážitek,
- má zdobnou funkci,
- je předmětem vědy a kritiky,
- má kulturně-historickou funkci,
- v tržním hospodářství je předmětem obchodu.

Spousta et al. (1998, s. 31) rozčlenil funkce umění do čtyř speciálních bloků, v nichž dále specifikoval jednotlivé funkce, jejich podstatné rysy a výsledné efekty. Je to dle mého soudu nejucelenější členění funkcí umění. První skupinu funkcí – **bazální**, tvoří funkce hodnotová (reprezentuje duchovní hodnoty), estetická (zkrášluje), magická (překračuje meze smyslového poznání), komunikativní (zprostředkovává spojení), informativní (podává zprávu), kognitivní (obohacuje poznáním) a petrifikační (uchovává poznané, prožité). Druhou skupinu funkcí – **formativní**, tvoří funkce kompenzační (uspokojuje potřebu opozitní aktivity), stimulační (nabízí, podněcuje, vzpružuje), pedagogická (spoluutváří charakter) a humanizační (zlidšťuje). Skupina funkcí – **terapeutická**, zahrnuje funkci relaxační (uvolňuje napětí), defrustrační (odstraňuje zklamání, depresi, špatnou náladu), psychoterapeutická (ošetřuje, léčí) a katarzní (očisťuje, regeneruje). Poslední skupinu funkcí – **rekreační**, tvoří funkce solitární (navozuje pocit izolace a osamělosti), desolitární (usnadňuje navození sociálních kontaktů), hedonistická (poskytuje požitek, smyslovou rozkoš) a zábavná (pobaví, osvěží, rozptýlí). Nezastupitelnou roli plní ve skupině funkcí bazálních (ale prolíná se i do dalších skupin či je zcela samostatná) funkce estetická, která duchovně zkrášluje a má dále specifickou funkci hodnotovou. Stojí na nejvyšším místě a dalo by se říci, že je nenahraditelná.

3 ADOLESCENCE

Termín adolescence pochází z latinského slova *adolescere*, což znamená dorůstat, dospívat, mohutnět. Poprvé bylo slovo použito v 15. století. Často jsou adolescenti spojováni s názvem dospívající nebo dorost, ale také s označením mládež. Časové vymezení se u jednotlivých odborníků různí a pohled na ně je odlišný. Nejčastěji je toto období vymezeno časovým intervalem od 15 do 20, popřípadě 22 let.

Macek (2003) tvrdí, že adolescenti v poslední fázi dospívání hledají své místo na světě, po stránce psychické i fyzické dozrávají. Počátek tohoto období je spojen s plnou reprodukční zralostí, rovněž tělesný růst se ukončuje. Mladí lidé dosahují osobní autonomie, přijímají roli dospělého po stránce sociologické a po stránce pedagogické ukončují své vzdělávání a získávají svou profesi. Macek (2003) přiřazuje adolescenci celé období mezi dětstvím a dospělostí. Vychází z pojetí amerického psychologa Hurlocka.

Dále Macek (2003) dělí adolescenci na tři fáze: časnou adolescenci (10-13 let), střední adolescenci (14-16 let) a pozdní adolescenci (17-20 let i déle).

Langmeier (2006) hovoří o tom, že období adolescence je charakteristické sekulární akcelerací, což je celkové urychlování růstu a vývoje v průběhu staletí, děti rychleji rostou, dívky dostávají dříve menstruaci (pohlavní zrání souvisí s aktivací systému žláz s vnitřní sekrecí), roste ochlupení, chlapcům vousy, mění se hlas atd.

Akcelerace je spojena rovněž s vývojem psychickým. Dochází k vzestupu průměrných výkonů mladých dospívajících, což je patrné v řadě inteligenčních testů. Také je zřejmá akcelerace v oblasti emočního vývoje. Nejvíce viditelné je to u projevů negativismu, výbušnosti a vzdorovitosti, častých změn nálad, impulzivity jednání, nepředvídatelnosti reakcí a postojů, celkové emoční instabilitě.

Dále Langmeier (2006) tvrdí, že výrazný je také vývoj motoriky – prohlubují se dovednosti vyžadující sílu, hbitost, jemnou pohybovou koordinaci a smysl pro rovnováhu. Časovou volnočasovou aktivitou u těchto mladých lidí bývají právě sportovní činnosti. Klesá schopnost eidetismu, vnímání podrobností a názornost, která byla typická pro předcházející vývojová období. Vzrůstá schopnost abstraktního myšlení, vnímání logických souvislostí, memorování ustupuje do pozadí. Slovní zásoba roste, vyjadřovací schopnosti se rozšiřují, s ní je spojeno i literární sebevyjádření dospívajících. Nárůst nových schopností vede i

k obohacení zájmů o nové činnosti. Mimo výše zmiňovaného sportu je to také četba, hudba, film, divadlo, vlastní tvořivá (umělecká) činnost – literární, hudební či výtvarná.

V oblasti kognitivního vývoje Langmeier (2006) uvádí tyto pokroky: dospívající je schopen pracovat s abstraktnějšími pojmy, uvažuje v symbolech. Pokud má problém, tak nesáhne po prvním řešení, ale zvažuje i alternativní způsoby řešení. Vytváří si fantastické domněnky, které nejsou podepřeny o reálnou skutečnost. Dokáže aplikovat logické operace nezávisle na obsahu soudů, myslí o myšlení, vytváří soudy o soudech (např. přemýšlím o své budoucnosti, proč přemýšlím o své budoucnosti, jak na ni myslím).

Dospívání se časově rozšiřuje na obě strany, jednak se zkracuje doba dětství, na druhé straně se oddaluje plná dospělost. Při přechodu z adolescence do období dospělosti je mladý člověk přijímán do společenství dospělých a stává se z něj rovnoprávný člen. Prokazuje svou odolnost a odvalu. Nároky společnosti jsou veliké a neustále stoupají, proto se i doba přípravy na dospělá léta neustále prodlužuje.

3.1 Subkultura mládeže

Rozvoj subkultur mládeže je velký zejména po druhé světové válce. Kultura mladých vznikla jako opozice vůči kultuře světa dospělých a nabírala postupně autonomního charakteru. Dospělí zasahují do této kultury v minimální míře nebo ji využívají jako komerční prostor, stává se komerčním zbožím. Jak uvádí Macek (2003) subkultura mládeže ztrácí svou autenticitu. Vznikl „průmysl pro teenagery“ – filmový, hudební, oděvní, potravinářský, spotřebního zboží atd. Jsou však hnutí, která komercializaci i nadále odmítají (např. hnutí punk, emo).

Dále Macek (2003) hovoří o specifických výrazových prostředcích adolescentů: specifické výrazy, zkratky, specifické označení zkušenosti a životní situace, slang, výrazy, které posilují prestiž ve vrstevnické skupině či vrstevnickou solidaritu. Specifický slovník reprezentuje hodnotovou orientaci. Podobně specifické bývají také účes a oděv. Tím se mladí lidé odlišují od ostatní, „dospělé“ společnosti. Dává jim pocit výjimečnosti a zařazuje je do určité komunity lidí, se kterými sdílejí stejná přesvědčení a hodnoty. Oděv a účes jsou signálem pro okolí.

Velmi důležitým prvkem adolescentní subkultury je hudba. Prostřednictvím hudby se mladí lidé prezentují, seberealizují, sblížují s ostatními mladými lidmi – jsou to koncerty,

festivaly, diskotéky, ale také vlastní tvorba v různých kapelách a hudebních tělesech. Existuje řada hudebních směrů a proudů a mladí lidé si mají na tomto poli opravdu z čeho vybírat. S hudbou je spojeno i specifické chování, názory, postoje, životní styl, hodnoty. Podle hudby, kterou mladý člověk poslouchá, je lehké jej zařadit do které společenské skupiny či subkultury patří (např. příznivci folku – trampové, metaloví posluchači, techno mládež, hnutí punk atd.). Často se stává, že mladí lidé akceptují pouze vnější znaky určité subkultury (oblékání, vyjadřování) a respektují pouze vnější normy a pravidla.

Celkově charakteristická je však nedůvěra adolescentů ve státní instituce, úřady státní správy (byrokracii) a státní moc obecně (z tohoto důvodu lze také předpokládat, že vnímání Otrokovické Besedy bude u mladých lidí ovlivněno její přílišnou instituciálností a právě proto ji nepřijímají jako „své“ kulturní prostředí).

4 KONGRESOVÉ A KULTURNÍ CENTRUM OTROKOVICKÁ BESEDA V OTROKOVICÍCH

Město Otrokovice leží v západní části Zlínského kraje, na rozhraní tří regionů: Valašska, Slovácka a Hané. V povaze zdejších obyvatel se slučuje hanácká rozvážnost s valašsky tvrdou pracovitostí a slováckým temperamentem. Město vzniklo spojením původně samostatných obcí Otrokovice a Kvítkovice. První zmínky o městě Otrokovice pocházejí již z 16. století, kdy byly součástí malenovického panství. V 17. století se stala Otrokovická tvrz součástí panství napajedelského a tak zůstávala společně s Kvítkovicemi až do zrušení vrchnostenského zřízení. Rok 1848 přinesl osvobození z poddanství a zrušení robotních povinností.

V roce 1824 bylo v Otrokovicích 126 obydlených domů. V té době již měly i vlastní školu. V roce 1843 zde žilo 804 obyvatel a v Kvítkovicích 363 obyvatel. Nejrychlejších obrátek nabral rozvoj Otrokovic ve 30. letech 20. století, což bylo spojeno s podnikatelskou činností Tomáše Bati. Vyrostla zde moderní průmyslová čtvrť – Baťov, pomocné závody či letecká výroba. V roce 1960 se spojily Otrokovice s Kvítkovicemi a o čtyři roky později byly povýšeny na město. V současné době jsou Otrokovice centrem mikroregionu zahrnujícího obce s celkovým počtem téměř 35 000 obyvatel. Svou polohou na důležitých silničních a železničních tazích jsou vstupní branou Zlínského kraje. (http://www.otrokovice.cz/new WebOtr/historie/h_hist.aspx)

4.1 Historie vzniku Otrokovické Besedy

V následujících kapitolách, týkajících se Otrokovické Besedy (její historie, financování, činnosti), jsem pracovala s Kronikářskými zápisy Otrokovic z let 1918-2004, jejichž autorkou je Věra Kramářová, další cenné informace mi poskytli pamětníci a dramaturg Otrokovické Besedy pan Josef Huslík.

Lidé se odedávna scházeli, spolčovali a trávili spolu časy radostné i vážné. Již na konci 19. století se v Otrokovicích a v Kvítkovicích (tak jako i jinde v Čechách a na Moravě) zakládala řada občanských spolků. Byly to spolky: honební, vojenských vysloužilců – veteránů, Sokol, Družstvo pro chov hovězího dobytka, Občanská záložna, čtenářský spolek, sbor dobrovolných hasičů, charitativní spolek Jubilejní jednota lidumilů, hospodářská besídka a také čtenářský spolek Občanská beseda. Všechny tyto spolky vykazovaly ve své

době velmi aktivní činnost. Pořádaly poučné přednášky, besedy, zřizovaly veřejnou knihovnu, organizovaly pěvecká a hudební vystoupení, taneční zábavy, podílely se na udržování tradičních zvyků, jako např. ostatkového mumraje a ze Slovácka přenesené jízdy králů. Hrála se ochotnická divadelní představení a celkově byl společenský život v Otrokovicích velmi aktivní.

Předchůdcem současné podoby Otrokovické Besedy, jako centrálního městského kulturního zařízení byly závodní kluby ROH (Revoluční odborové hnutí – jediná povolená odborová organizace za socialismu) nejvýznamnějších podniků na teritoriu města Otrokovic (Moravan, Barum, Svit), které se postupně sloučily v jediný sdružený závodní klub (sídlil v prostorách hotelu Společenský dům).

V roce 1946 byla zřízena knihovna v národním podniku Baťa, kterou lze označit jako zárodek vývoje budoucího kulturního zařízení – závodního klubu ROH, jenž vznikl 13. května 1949. V letech komunistické vlády, kdy cestování nebylo zdaleka jednoduché a obvyklé jako dnes, spousta věcí byla zakázána nebo se jen velmi složitě zařizovala, vzniklo paradoxně dobré podhoubí pro spolkovou kulturní činnost. Lidé cítili přirozenou potřebu se kulturně vyžívat, počítače nebyly, v televizi běžely pouze dva programy s omezenou nabídkou, a tak zbyla spousta času na kulturu „svépomocí“.

Ideově nezávadná zájmově umělecká činnost byla v období normalizace i později v 80. letech poměrně štědře dotována státem. Přičemž také provozní a mzdové náklady pracovníků klubu hradily podniky. Prostě na „socialistickou kulturu“, která byla důležitou součástí „socialistického způsobu života“ se peníze vždy našly. Sdružené podniky přispívaly na činnost z Fondu kulturních a sociálních potřeb. Na úhradu provozu klubu se tak sešla částka až 450 000 Kč, což při jednoduchém přepočtu podle dnešního kurzu 1:10 činí 4,5 miliónu korun. Další prostředky putovaly do klubu z jednotlivých podniků, které formou materiálové pomoci poskytly řadu věcí potřebných pro činnost zcela bezplatně. Jen pro práci jednotlivých kroužků byl rozpočet u největších z nich až 20 000 Kč ročně, což umožňovalo bohatý klubový život.

Postupně se ke knihovně přidávaly další a další zájmové kroužky, až v určité době dosáhly počtu dvaceti pěti. V klubu pracovalo sedm hudebních, tři folklorní soubory, modeláři, akvaristé, jazzbalet, breakový taneční soubor, kroužky fotografický, filmový, magie,

výtvarný, kulečnickový, dva divadelní soubory, loutkáři, Ženský pěvecký sbor, Kruh přátel hudby.

V letech 1949-1997 měl klub své sídlo v jednom křídle prvního patra Společenského domu. V roce 1949-1979 byl plně financován tehdejšími národními podnikem Svit, závod Otrokovice. V roce 1980 došlo ke sdružení 22 podniků a organizací a vznikl Jednotný klub pracujících, který spojil dva do té doby samostatné závodní kluby, a to ZK ROH Svit a ZK ROH Moravan. Ale už v roce 1985 vstoupil v platnost nový statut a s ním i nový název Sdružený klub ROH, který se udržel až do založení Otrokovické Besedy v roce 1998.

Počátky úsilí o vybudování nového kulturního domu v Otrokovících spadají ještě do dob minulého režimu. Vznikly obrovské až megalomanské projekty, podle kterých měl celý dnešní objekt Besedy sloužit městu jen na kulturu. Revoluce v 1989 zastihla stavbu ještě nedokončenou. Po revoluci vzalo kulturní stánek na svá bedra město Otrokovice. Finanční podmínky pro kulturní život ve městě po revoluci se však změnily. Změnil se rovněž celkově společenský život, potřeba sdružovat se a vyvíjet samostatnou kulturní činnost slábla, tak i podoba Otrokovické Besedy nabyla trošku jiného charakteru. Postupně zanikly nebo přešly do komerční sféry mnohé soubory. Amatérská kultura se stala ojedinělým jevem. Zejména je to patrné u námi zkoumaných adolescentů, kteří jeví zájem o jiné volnočasové aktivity, než je umění a kultura, typický je nárůst času tráveného u počítače či u televizních obrazovek.

Město se rozhodlo vybudovat ve volných prostorách Besedy nový sál pro 500 lidí. Stavba byla částečně dotována z peněz Evropské unie – dotace činí 20 milionů korun. Evropská unie ale vyžaduje, aby sál navštívilo přes 30 000 lidí ročně po dobu pěti let. Otrokovické Besedě se stavbou nového sálu otevřely nové dveře se spoustou nových kulturních možností a novými podmínkami pro její činnost. Čeká ji celá řada změn – budování nového image, organizační změny, nový způsob marketingu, programy se musí více orientovat na konkrétní cílové skupiny (mladé lidi, školy, starší lidi). Změnu podoby by mělo doznat také přízemí budovy – v dotazníkovém šetření se rovněž pokusím zjistit, jak by prostory chtěli využít právě mladí lidé, zda by dali přednost vybudování umělecké kavárny či nikoliv. V patře se chystá a rekonstruuje sídlo Městské televize Otrokovice a redakce Otrokovických novin.

4.2 Otrokovická Beseda a její činnost

Kulturní a volnočasová činnost Otrokovické Besedy v současné době probíhá v těchto prostorách:

- velký společenský sál pro 500 osob
- kinosál pro 200 osob
- salonek pro 60 osob
- učebna pro 21 osob
- zrcadlový sál (vhodný pro pohybové kurzy)

K hlavním činnostem patří organizace společenských, vzdělávacích a kulturních akcí, filmové projekce, provozování zájmových kroužků a kurzů pro děti i dospělé a produkce vlastních a městských kulturních akcí a dopoledních výchovně vzdělávacích koncertů (školních akademií, soutěží i školních vzdělávacích akcí).

Ve velkém společenském sále se pořádají vzdělávací, společenské a kulturní programy:

- sympozia, kongresy, konference, semináře, výstavy, školení,
- firemní a společenské večery - zasedání, valné hromady, prezentace, oslavy a setkání,
- koncerty, divadelní představení, filmové projekce,
- rauty, bankety, přednášky,
- plesy - maturitní plesy, velké společenské plesy, maškarní plesy; diskotéky, módní přehlídky, recepce apod.

4.2.1 Nabídka kurzů Otrokovické Besedy pro školní rok 2011/2012

Nabídku kurzů můžeme pracovně rozčlenit do třech oblastí. Řada z nich je určena zejména pro adolescenty a mladí lidé se jich aktivně účastní. V tomto školním roce probíhají kurzy v těchto oblastech:

1. **Pohybové kurzy:** jóga, rehabilitační cvičení, zdravotní cvičení, tajči pro začátečnický i pro pokročilé, cvičení pro těhulky na balonech, cvičení na balonech, cvičení pro rodiče s dětmi od 2 let, rytmika pro děti od 4 let, HIP HOP pro děti, začátečnický

i pro pokročilé, MTV dance, taebo, sportovní společenský tanec pro děti od 5 let, taneční hodiny pro mládež, taneční hodiny pro dospělé, fat burner, body & mind.

2. **Rukodělné kurzy:** keramika, patchwork pro začátečníky i pro pokročilé, kurz kreslení pro mládež.
3. **Jazykové kurzy:** anglický jazyk pro seniory (začátečníky, mírně pokročilé), pro začátečníky, mírně pokročilé, španělský jazyk pro začátečníky, mírně pokročilé, středně pokročilé i více pokročilé, německý jazyk pro začátečníky, mírně pokročilé i konverzace a obchodní a ekonomická korespondence, ruský jazyk pro začátečníky a mírně pokročilé, znakový jazyk pro začátečníky.

4.3 Adolescenti v Otrokovické Besedě

Jakým způsobem se až doposud mohli adolescenti setkávat s Otrokovickou Besedou a jejími programy?

První rovina jsou návštěvy dopoledních (tzv. školních) představení. Na tyto akce spoluorganizované Otrokovickou Besedou (výběr a nabídka programů) a příslušnou školou chodí žáci 2. stupně základních škol a studenti středních škol víceméně povinně. Obecně platí, že realizované pořady by měly navazovat na učební osnovy, respektive na dlouhodobé projekty prevence (např. protidrogová). Zkušenost ukazuje, že na rozdíl od pořadů pro 1. stupeň základních škol je nabídka pořadů pro adolescenty ve výše uvedené smyslu omezenější a často méně nápaditá. Předmětná skupina návštěvníků je mnohem citlivější na autenticitu výpovědí (např. drogová problematika) a modernost provedení pořadů (např. ztvárnění historických témat současným jazykem, mladšími herci apod.). Velmi dobré přijetí mají také divadelní představení realizované pro adolescenty ochotnickými soubory tvořenými jinými adolescenty (např. divadlo Variace Gymnázia Otrokovice).

Druhou rovinu tvoří programová nabídka jako taková. Zde se doposud dramaturgie Otrokovické Besedy řídila heslem žánrové pestrosti, ale i realizační autenticity (mám tím na mysli, že víceúčelový sál s anonymní interiérovou architekturou není právě vhodným místem pro „silové“ rockové koncerty stylů hardcore nebo některých metalových proudů, adolescent zvyklý na rockový klub či hospodu „neuvěř“, že by se takový koncert vůbec v prostředí Otrokovické Besedy mohl uskutečnit a prostě nepříjde). Při realizaci žánrů jako pop, rock, folk, jazz pak sehrává důležitou roli popularita (i lokální) interpreta a současné poslu-

čačské trendy. Důležitá je též osobní orientace adolescenta v hudebních žánrech a celková váha, kterou populární hudbě v rámci způsobu trávení volného času přiřkládá.

Podobnou rovinu má účast adolescentů na kurzech pořádaných Otrokovickou Besedou. Větší část z nich se odehrává v oblasti pohybových a tanečních aktivit, když některé z nich jsou zacíleny přímo na tuto klientskou skupinu (např. kurs Hip-hopu nebo základní taneční kurzy). Celkově byl podíl adolescentů na kurzech pořádaných v první půli sezony 2011/2012 cca 20 %.

Specifickou možností setkání adolescenta s programy Otrokovické Besedy jsou programy jí produkované, nejčastěji pro město Otrokovice, v exteriérech (např. park před hotelem Společenský dům nebo nám. 3. května). Jsou to pro příklad Májová a Michalská pouť (žánrová všehochuť), folklorní setkání tří regionů, koncert k Evropskému Dni hudby (folk, rock, jazz), koncert v parku a další. V těchto případech je ovšem otázkou, zda předmětný návštěvník vnímá a registruje produkční a organizační roli Otrokovické Besedy (pravděpodobně ho „nezajímá“, kdo akci připravil, ale hodnotí spíše, zda ho něco z programu oslovilo a zaujalo).

Další rovinou setkání adolescenta s činností Otrokovické Besedy jsou výstavy realizované Besedou zejména ve foyér staršího kinosálu (vystavují se práce výtvarné, fotografické, keramické, modelářské či výstavy historických artefaktů nebo i divadelních kostýmů). Dále je Beseda místem školních akademií, maturitních plesů, ale i místem návštěvy filmových produkcí.

Programová nabídka Otrokovické Besedy tedy pamatuje na adolescenty. Dramaturgové si při přípravě programu uvědomují, že tuto věkovou kategorii nesmějí opomíjet, ale přiznávají, že oslovit adolescenta s atraktivní nabídkou není právě jednoduché a existuje v této práci řada mezer. Jaké je vnímání Besedy u adolescentů by měl ukázat právě tento výzkum a měl by také pomoci v tom, jak posílit význam Otrokovické Besedy u mladých lidí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VLASTNÍ VÝZKUM

Výzkum mapuje trávení volného času adolescentů v Otrokovicích v souvislosti s kulturním zařízením Otrokovická Beseda. Můj otec je dramaturgem této instituce a celá naše rodina se nějakým způsobem podílí na vyplnění volného času široké veřejnosti v Otrokovicích. Zvláště dospívající děti jsou skupinou problematickou. Je důležité, aby měli kvalitní vyžití a je tedy mým cílem zjistit, jaký význam pro ně má Otrokovická Beseda a o jaké programy by oni sami měli zájem.

Cíle výzkumu chci dosáhnout výzkumem kvantitativním, jelikož se jedná o hromadné získávání dat a předpokládám větší množství dat. Filozofickým východiskem kvantitativního výzkumu je pozitivismus. Zkoumá jednu realitu, velké skupiny osob a cílem výzkumu je vysvětlení jevu. Celý výzkum je zpracován číselně. Výsledkem je zobecnění. Výzkumník si zachovává od zkoumaných osob odstup. Nevolím výzkum kvalitativní, jelikož ten v porovnání s výzkumem kvantitativním zkoumá malé skupiny osob, snaží se porozumět smyslu, je zpracován slovně, přístupem je jedinečný a očekává od výzkumníka vcítění se. (Gavora in Chráska, 2007)

Výzkumný problém tohoto výzkumu, zjištění významu Kongresového a kulturního centra Otrokovická Beseda u adolescentů a navržení způsobů jeho posílení, je vztahový. Zjišťuje vztahové rozdíly v trávení volného času adolescentů vzhledem k jejich vzdělání. Vztah je mezi vzděláním a návštěvností Otrokovické Besedy, dále je vztah mezi vzděláním a významem Otrokovické Besedy u adolescentů. Vzhledem k tomu, že podobný výzkum v Otrokovické Besedě nebyl dosud realizován, tak nemám na co navázat a z čeho vycházet. Toto je první výzkum svého druhu, takže stav poznání na tomto poli je neprobádán.

5.1 Cíl výzkumu

Tento výzkum si klade za cíle:

1. Zjistit, jaké místo ve struktuře trávení volného času adolescentů zaujímá návštěva kulturních akcí (kin, divadel, koncertů) a kulturních zařízení typu Otrokovická Beseda.
2. Zjistit, jaké kulturně - zábavné programy a kurzy pro posílení významu Otrokovické Besedy v procesu pozitivního trávení volného času adolescentů je vhodné zajistit.

3. Zjistit, jakou roli sehrává (jaký má význam) Otrokovická Beseda v procesu trávení volného času adolescentů v Otrokovících.

5.2 Hypotézy

Hypotéza č. 1: Studenti Gymnázia navštěvují Otrokovickou Besedu častěji než studenti SOŠ Otrokovice a SPŠ Otrokovice.

Hypotéza č. 2: Význam Otrokovické Besedy u studentů Gymnázia Otrokovice je větší než u studentů SOŠ Otrokovice a SPŠ Otrokovice.

5.3 Výzkumný soubor

Pro tento výzkum jsem volila vzorek studentů všech otrokovických středních škol – Gymnázia Otrokovice, Střední průmyslové školy Otrokovice a Střední odborné školy Otrokovice. Výběr vzorku byl záměrný, nerozhodovala o něm náhoda, ale úsudek výzkumníka, úsudek o zkoumané osobě. Vznikl výběrem „průměrných jednotek“. (Chráška, 2007) Nejedná se o náhodný výběr, při němž má každá jednotka v populaci šanci, že bude do vzorku vybrána. Údaje a zjištění tedy není možno generalizovat na celou populaci. Záměrně volím mládež jiného vzdělání, aby spektrum odpovědí bylo široké a mělo dostatečnou vypovídací hodnotu při potvrzení či vyvrácení hypotéz. Volím také raději studenty vyšších ročníků, kteří mají již větší kulturní povědomí a také jsou rodiči na akce Otrokovické Besedy častěji uvolňováni. Z legislativního hlediska (zletilost) mohou navštěvovat i večerní programy samostatně, ne pouze v doprovodu rodičů. Na otázky odpovídali adolescenti ve věku 17 – 20 let. Záměrně volím rovněž střední školy na území Otrokovic. Jsou vzdálenostně nejbližší Otrokovické Besedě a tak by její žáci měli mít o dění v ní větší přehled.

5.4 Výzkumné metody

Pro sběr většího množství dat jsem zvolila jednu výzkumnou metodu, a to dotazník (příloha č. 1 této bakalářské práce). Použila jsem dotazník výzkumný (sleduje příčinně-následné vztahy mezi jevy). Obsahuje otázky uzavřené, v nichž dotazovaný vybere a označí vždy jednu či více z nabízených odpovědí. Zahnuje také otázky otevřené, v nichž má dotazovaný možnost sám zformulovat a napsat odpověď na otázku. V dotazníku je rovněž otázka s vícestupňovou škálou, která umožňuje zjišťovat míru vlastnosti jevu nebo jeho intenzitu. Mnou sestavená škála má pět stupňů, jde v ní o kontinuum. Dotazník jsem zvoli-

la rovněž z toho důvodu, že chci zjistit množství informací, které není možné získat jiným způsobem. Můj dotazník nezasahuje do intimních oblastí respondenta, je anonymní, přehledný. Výhodou je poměrně lehké a rychlé vyhodnocení a uspořádání údajů. Snažila jsem se, aby byly otázky v dotazníku krátké, jasné, srozumitelné a jednoznačné, logicky uspořádané. Studentům byl dán jasný návod na jeho vyplnění. Osobně jsem zanesla dotazníky do jednotlivých škol a tříd, objasnila jsem studentům, že mají k výzkumu přistupovat zodpovědně a odpovídat pravdivě. Sdělila jsem jim rovněž, že vyplnění dotazníku je dobrovolné a anonymní, že výsledky budou použity k vědeckým účelům. Složitost dotazníku byla předem validizována na 10 respondentech Gymnázia Otrokovice. Získaná data vyhodnotím, kvantifikuji, analyzuji, interpretuji a výsledky prezentuji.

6 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

V dotazníkovém šetření, které mělo souhrnem 19 otázek, odpovědělo celkově 200 studentů otrokovických středních škol. Na Gymnáziu Otrokovice to bylo 73, na Střední odborné škole Otrokovice 60 a na Střední průmyslové škole Otrokovice 67 respondentů. Převažovali studenti čtvrtých ročníků, doplněni byli třemi třetími ročníky (na každé škole jedna třída). Vzhledem k tomu, že jsem byla vyplňování dotazníků osobně přítomna a žádný ze studentů neodmítl spolupráci, tak je návratnost dotazníků 100%.

Na cíl výzkumu č. 1: zjistit, jaké místo ve struktuře trávení volného času adolescentů zaujímá návštěva kulturních akcí (kin, divadel, koncertů) a kulturních zařízení typu Otrokovická Beseda, odpovídá otázka č. 4.

Na cíl výzkumu č. 2: zjistit, jaké kulturně - zábavné programy a kurzy pro posílení významu Otrokovické Besedy v procesu pozitivního trávení volného času adolescentů je vhodné zajistit, odpovídají otázky č. 15, 16, 17, 18 a 19.

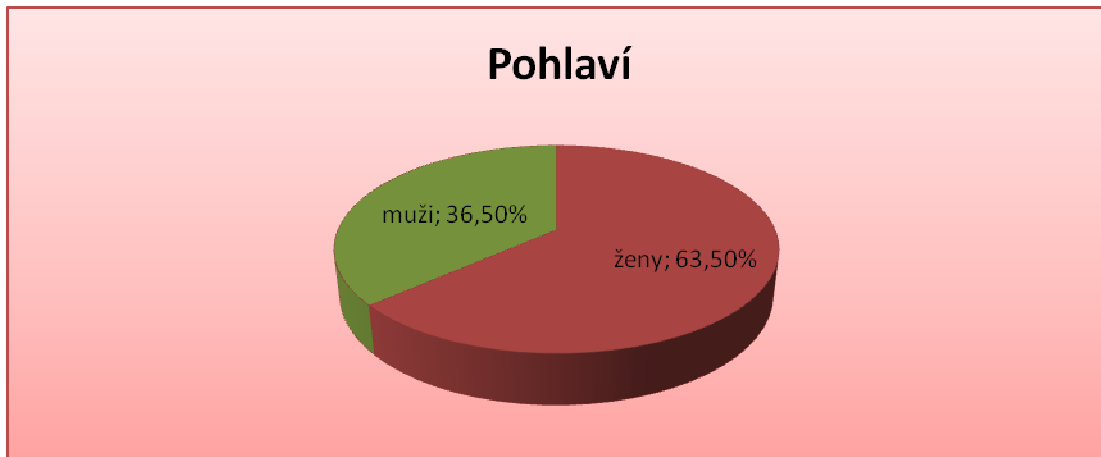
Na cíl výzkumu č. 3: zjistit, jakou roli sehrává (jaký má význam) Otrokovická Beseda v procesu trávení volného času adolescentů v Otrokovicích, odpovídají otázky č. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 a 13. Pod pojmem „význam Otrokovické Besedy“ je míněno to, jak často ji navštěvují, zda sledují programy, zda jsou s nimi spokojeni, zda by přivítali pro ně přijatelné změny, jak Otrokovickou Besedu vnímají a sledují dění v ní.

6.1 Informativní položky o respondentech č. 1 a č. 2:

Otázka č. 1: pohlaví

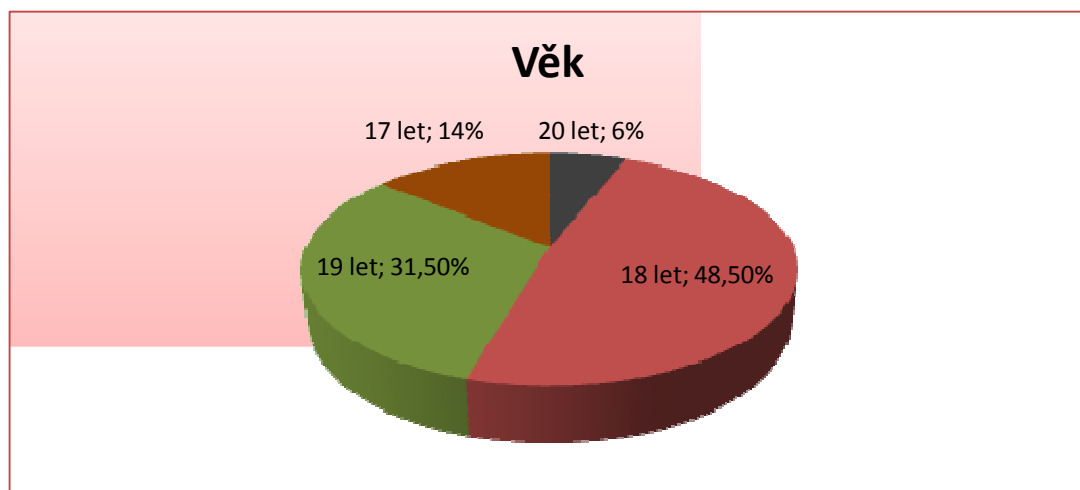
Z celkového počtu 200 respondentů odpovědělo 73 chlapců a 127 dívek, což činí 36,5 % chlapců a 63,5 % dívek. Na Gymnáziu byla převaha dívek – 58, chlapců bylo podstatně méně – 15. Na Střední odborné škole se zúčastnilo šetření 22 chlapců a 38 dívek. Na Střední průmyslové škole dotazník vyplnilo 36 chlapců a 31 dívek.

Obr. č. 1: Pohlaví.

Otázka č. 2: věk

Na otázky odpovídali dospívající ve věku 17 – 20 let. Celkově bylo 17-letých 28, což činí 14%, 18-letých 97, což činí 48,5%, 19-letých 63, což činí 31,5% a 20-letých 12, což činí 6%. Na Gymnáziu bylo 17-letých 6, 18-letých 37 a 19-letých 30 respondentů. Na Střední odborné škole bylo 17-letých 14, 18-letých 30, 19-letých 9 a 20-letých 7. Na Střední průmyslové škole bylo 8 respondentů ve věku 17 let, 30 ve věku 18 let, 24 ve věku 19 let a 5 ve věku 20 let.

Obr. č. 2: Věk.

Z uvedených respondentů bylo pouze 14% nezletilých dětí ve věku 17 let.

6.2 Otázky vycházející z cílů výzkumu

Otázka č. 4: Jaké činnosti upřednostňujete ve svém volném čase?

V této otázce jsem mapovala strukturu činností volného času adolescentů ve věku 17 – 20 let. Studenti kroužkovali své odpovědi u každé činnosti zvlášť na škálové stupnici (kontinuální): velmi často (denně), často (2-5x týdně), méně často (1x týdně), zřídka (méně než jednou týdně) a nikdy. Byla zde zahrnuta otázka týkající se návštěvy kin, divadel, koncertů a kulturních zařízení. Snažila jsem se zjistit, jaké místo má tento způsob trávení volného času ve struktuře celkového trávení volného času adolescentů. Vyhodnocovala jsem samostatně odpovědi studentů Gymnázia, SOŠ a SPŠ Otrokovice. Výsledky předkládám v tabulkách absolutní a relativní četnosti, v nichž je **nejvyšší hodnota označena olivově zelenou barvou a naopak nejnižší četnost je v barvě oranžové.**

Tabulka č. 1: Absolutní četnost.

Činnosti ve volném čase	Škola	Velmi často (denně)	Často (2-5x týdně)	Méně často (1x týdně)	Zřídka (méně než 1x týdně)	Nikdy
Sledování televize	Gymnázium	11	32	17	7	6
	SOŠ	11	29	9	10	1
	SPŠ	11	25	20	9	2
	Celkem	33	86	46	26	9
Informační technologie (PC, soc. sítě, poč. hry, internet)	Gymnázium	46	25	2	0	0
	SOŠ	39	16	3	2	0
	SPŠ	44	20	3	0	0
	Celkem	129	61	8	2	0
Čas trávený s rodinou (příbuzní)	Gymnázium	38	27	4	4	0
	SOŠ	22	18	15	3	2
	SPŠ	20	31	11	2	0
	Celkem	80	76	30	9	2
Čas trávený s kamarády (hry, povídání, návštěvy)	Gymnázium	24	32	13	4	0
	SOŠ	25	28	4	2	1
	SPŠ	29	20	15	3	0
	Celkem	78	80	32	9	1
Návštěvy kin, divadel, koncertů, kulturních zařízení	Gymnázium	0	2	10	59	2
	SOŠ	1	0	8	46	5
	SPŠ	0	2	9	50	6
	Celkem	1	4	27	155	13
Sportovní činnosti (plavání, běh, míčové hry, lyžování, fitcentr.)	Gymnázium	7	24	14	24	4
	SOŠ	7	15	18	16	4
	SPŠ	6	23	21	13	4

atd.)	Celkem	20	62	53	53	12
Četba literatury	Gymnázium	9	25	16	17	6
	SOŠ	7	8	11	18	16
	SPŠ	0	14	18	24	11
	Celkem	16	47	45	59	33
Domácí práce	Gymnázium	16	32	22	2	1
	SOŠ	18	24	12	6	0
	SPŠ	10	32	20	4	1
	Celkem	44	88	54	12	2
Aktivní tvořivá činnost (malování, divadlo, tanec atd.)	Gymnázium	6	16	21	18	12
	SOŠ	4	8	15	21	12
	SPŠ	2	10	12	23	20
	Celkem	12	34	48	62	44
Zájmový kroužek (ZUŠ, DDM apod.)	Gymnázium	1	5	6	7	54
	SOŠ	1	2	5	4	48
	SPŠ	1	2	6	3	55
	Celkem	3	9	17	14	157
Cestování	Gymnázium	6	8	15	41	3
	SOŠ	10	16	13	18	3
	SPŠ	5	13	20	23	5
	Celkem	21	37	48	82	11
Poslech hudby, hra na hud. nástroj	Gymnázium	43	20	6	4	0
	SOŠ	42	12	4	1	1
	SPŠ	39	18	5	2	2
	Celkem	124	50	15	7	3
Nákupy	Gymnázium	0	7	38	26	2
	SOŠ	4	17	24	12	3
	SPŠ	7	14	22	17	6
	Celkem	11	38	84	55	11
Věnování se zvířatům (kynologie, myslivost)	Gymnázium	18	14	7	14	20
	SOŠ	17	13	4	13	13
	SPŠ	8	7	9	19	23
	Celkem	43	34	20	46	56
Náboženský život (návštěvy kostela, cirk. společenství)	Gymnázium	1	0	5	8	59
	SOŠ	1	0	0	8	51
	SPŠ	1	2	4	12	47
	Celkem	3	2	9	28	157

Tabulka č.2: Relativní četnost.

Činnosti ve volném čas	Škola	Velmi často (denně) %	Často (2-5x týdně)%	Méně často (1x týdně)%	Zřídka (méně než 1x týdně)%	Nikdy %
Sledování televize	Gymnázium	15,07	43,84	23,29	9,59	8,22

	SOŠ	18,33	48,33	15,00	16,66	1,66
	SPŠ	16,42	37,31	29,85	13,43	2,99
	Celkem	16,50	43,00	23,00	13,00	4,50
Informační technologie (PC, soc. sítě, poč. hry, internet)	Gymnázium	63,01	34,25	2,74	0	0
	SOŠ	65,00	26,66	5,00	3,33	0
	SPŠ	65,67	29,85	4,48	0	0
	Celkem	64,50	30,50	4,00	1,00	0
Čas trávený s rodinou (příbuzní)	Gymnázium	52,05	36,99	5,48	5,48	0
	SOŠ	36,66	30,00	25,00	5,00	3,33
	SPŠ	31,25	48,44	17,19	3,13	0
	Celkem	40,61	38,58	15,23	4,57	1,02
Čas trávený s kamarády (hry, povídky, návštěvy)	Gymnázium	32,88	43,84	17,81	5,48	0
	SOŠ	41,66	46,66	6,66	3,33	1,66
	SPŠ	43,28	29,85	22,39	4,48	0
	Celkem	39,00	40,00	16,00	4,50	0,50
Návštěvy kin, divadel, koncertů, kulturních zařízení	Gymnázium	0	2,74	13,70	80,82	2,74
	SOŠ	1,66	0	13,33	76,66	8,33
	SPŠ	0	2,99	13,43	74,63	8,96
	Celkem	0,50	2,00	13,50	77,50	6,50
Sportovní činnosti (plavání, běh, míčové hry, lyžování, fitcentr. atd.)	Gymnázium	9,59	32,88	19,18	32,88	5,48
	SOŠ	11,66	25,00	30,00	26,66	6,66
	SPŠ	8,96	34,33	31,34	19,40	5,97
	Celkem	10,00	31,00	26,50	26,50	6,00
Četba literatury	Gymnázium	12,33	34,25	21,92	23,29	8,22
	SOŠ	11,66	13,33	18,33	30,00	26,66
	SPŠ	0	20,90	26,87	35,82	16,42
	Celkem	8,00	23,50	22,50	29,50	16,50
Domácí práce	Gymnázium	21,92	43,84	30,14	2,74	1,37
	SOŠ	30,00	40,00	20,00	10,00	0
	SPŠ	14,93	47,76	29,85	5,97	1,49
	Celkem	22,00	44,00	27,00	6,00	1,00
Aktivní tvořivá činnost (malování, divadlo, tanec atd.)	Gymnázium	8,22	21,92	28,77	24,66	16,44
	SOŠ	6,66	13,33	25,00	35,00	20,00
	SPŠ	2,99	14,93	17,91	34,33	29,85
	Celkem	6,00	17,00	24,00	31,00	22,00
Zájemový kroužek (ZUŠ, DDM apod.)	Gymnázium	1,37	6,85	8,22	9,59	73,97
	SOŠ	1,66	3,33	8,33	6,66	80,00
	SPŠ	1,49	2,99	8,96	4,48	82,09
	Celkem	1,50	4,50	8,50	7,00	78,50
Cestování	Gymnázium	8,22	10,96	20,55	56,16	4,11
	SOŠ	16,66	26,66	21,66	30,00	5,00
	SPŠ	7,58	19,70	30,30	34,84	7,58
	Celkem	10,55	18,59	24,12	41,21	5,53

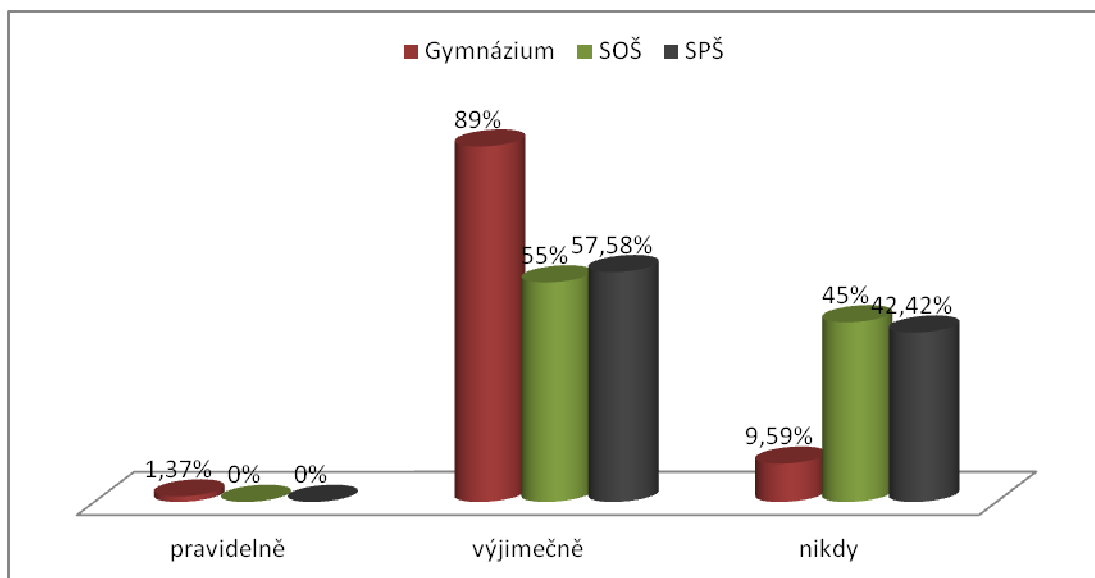
Poslech hudby, hra na hud. nástroj	Gymnázium	58,90	27,40	8,22	5,48	0
	SOŠ	70,00	20,00	6,66	1,66	1,66
	SPŠ	59,09	27,27	7,57	3,03	3,03
	Celkem	62,31	25,13	7,54	3,52	1,51
Nákupy	Gymnázium	0	9,59	52,05	35,62	2,74
	SOŠ	6,66	28,33	40,00	20,00	5,00
	SPŠ	10,61	21,21	33,33	25,76	9,09
	Celkem	5,53	19,10	42,21	27,64	5,53
Věnování se zvířatům (kynolo- gie, myslivost)	Gymnázium	24,66	19,18	9,59	19,18	27,40
	SOŠ	28,33	21,66	6,66	21,66	21,66
	SPŠ	12,12	10,61	13,64	28,79	34,85
	Celkem	21,61	17,09	10,05	23,12	28,14
Náboženský život (návštěvy kostela, cirk. společenství)	Gymnázium	1,37	0	6,85	10,96	80,82
	SOŠ	1,66	0	0	13,33	85,00
	SPŠ	1,52	3,03	6,06	18,18	71,21
	Celkem	1,51	1,01	4,52	14,07	78,89

Z uvedených výsledků šetření vyplývá, že studenti všech tří škol upřednostňují ve svém volném čase informační technologie (PC, sociální sítě, počítačové hry, internet) a poslech hudby (hru na hudební nástroje), které ve výčtu procentuálně převyšují. Dále tráví svůj čas s rodinou a s kamarády (hry, povídání, návštěvy). Nemalý podíl ve výčtu činností má rovněž sledování televize a domácí práce. Návštěvy kin, divadel, koncertů a kulturních zařízení typu Otrokovická Beseda zaujímají u dospívajících dětí pozici, která nepatří do jejich denních či týdenních činností. Převažuje odpověď zřídka (méně než jednou týdně), a to u 77,50 % respondentů.

Otázka č. 5: Jak často chodíte na akce, které pořádá kulturní zařízení Otrokovická Beseda?

Tato otázka je klíčová při potvrzení či vyvrácení hypotézy, že studenti Gymnázia chodí na akce Otrokovické Besedy častěji než studenti SOŠ a SPŠ. Rovněž je z ní také zřejmé, jaký význam má Otrokovická Beseda v procesu trávení volného času adolescentů v Otrokovicích. Ukázalo se, že ze 199 respondentů, kteří na otázku odpověděli, pouze jediný chodí na akce pořádané Otrokovickou Besedou pravidelně (1x měsíčně), 136 výjimečně a 62 odpovídajících nechodí na tyto akce vůbec. 65 studentů Gymnázia navštěvuje Otrokovickou Besedu výjimečně, pouze 7 odpovědělo, že nikdy. U studentů SOŠ odpovědělo 33 výjimečně a 27 nikdy, u studentů SPŠ 38 výjimečně a 28 nikdy.

Obr. č. 3: Jak často chodíte na akce, které pořádá kulturní zařízení Otrokovická Beseda?

Otázka č. 6: Sledujete nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda?

Toto je další otázka, podle jejíž odpovědí lze usoudit, jaký význam má pro adolescenty Otrokovická Beseda. Pokud studenti sledují nabídku, tak můžeme předpokládat, že mají zájem o dění v Otrokovické Besedě (má pro ně význam) a vybírají si programy dle jejich zájmu a z nabídky si některý kulturní program zvolí. Na Gymnáziu sleduje nabídku 32,88 % respondentů (24 studentů) a nesleduje 67,12 % (49 studentů), na SOŠ nabídku sleduje 16,66 % (10 studentů) a nesleduje 83,33 % (50 studentů), na SPŠ sleduje nabídku programů 13,64 % (9 studentů) a nesleduje 86,36 % (57 studentů). Celkově nabídku programů sleduje 43 studentů, což činí 21,61 % respondentů a naopak nesleduje 156 studentů, což činí 78,39 %.

Vzhledem k tomu, že je to otázka důležitá z hlediska významu Besedy pro adolescenty, provedu *test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku* (Chrásková, 2007). Stanovují tyto hypotézy:

Nulová hypotéza: Studenti všech tří škol sledují nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda stejně.

Alternativní hypotéza: Studenti Gymnázia sledují nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda častěji než studenti SOŠ a SPŠ.

Tabulka č. 3: Chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

	ANO	NE	Σ
Gymnázium	24(15,77)	49 (57,23)	73
SOŠ	10(12,96)	50 (47,04)	60
SPŠ	9 (14,26)	57 (51,74)	66
Σ	43	156	199

P	O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P-O)^2}{o}$
24	15,77	8,23	67,73	4,295
49	57,23	- 8,23	67,73	1,182
10	12,96	-2,96	8,76	0,676
50	47,04	2,96	8,76	0,186
9	14,26	-5,26	27,67	1,940
57	51,74	5,26	27,67	0,535
Σ				8,814

Počet stupňů volnosti pro kontingenční tabulku: $f = (r - 1) (s - 1)$ [r = řádky, s= sloupce]

$$f = 2 \quad \chi^2_{0,05} (2) = 5,991 \quad \chi^2 = 8,814$$

Ve statistických tabulkách jsem zjistila, že kritická hodnota chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 2 stupně volnosti je $\chi^2_{0,05} = 5,991$. Vypočítaná hodnota je větší, tudíž odmítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní.

Na otázku šestou navazuje *otázka č. 7*, která zjišťuje, *kde získávají adolescenti informace o probíhajících kulturních akcích*. Ač většina z nich odpověděla, že nabídku programů nesleduje, tak pouze 7 z nich odpovědělo, že informace nevyhledávají a nezískávají nikde. Lze tedy předpokládat, že se k většině z nich nabídka nějakým způsobem dostává a ví o ní, ale např. je neoslovuje.

Tabulka č. 4: Kde získáváte informace o probíhajících kulturních akcích Otrkovické Besedy?

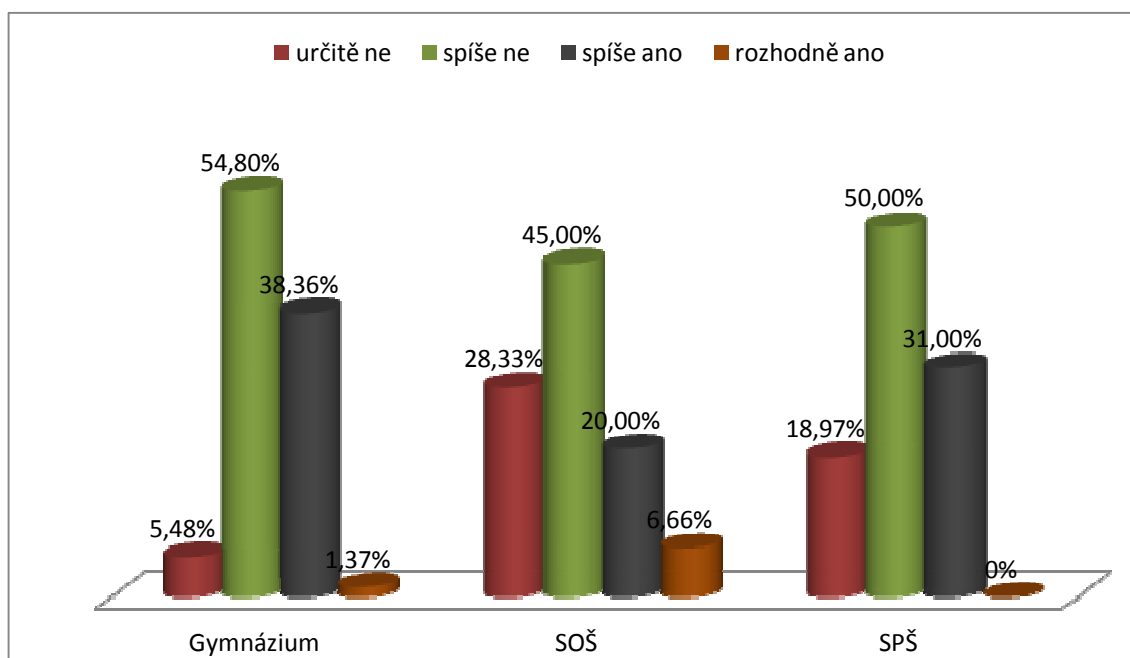
	Gymnázium	SOŠ	SPŠ	Celkem	Celkem %
Tisk	20	9	5	34	13,81
Internet	4	7	3	14	5,65
Plakáty a rekl. panely	34	29	31	94	37,90
Škola	31	23	27	81	32,66
Rodiče, kamarádi	8	4	2	14	5,65
Jinde	5	2	4	11	4,44

V odpovědi jinde se 2x vyskytovala televize, 7x nezískávám (nevyhledávám) a 2x nebylo specifikováno.

Otázka č. 8: Uspokojuje vás nabídka programů a kurzů Otrkovické Besedy pro mladé lidi?

Respondenti vybírali jednu z odpovědí na stupnici určitě ne, spíše ne, spíše ano a určitě ano. Na Gymnáziu odpověděli 4 určitě ne (5,48 %), 40 spíše ne (54,80 %), 28 spíše ano (38,36 %) a 1 rozhodně ano (1,37 %), na SOŠ byla situace takováto: 17 odpovědělo určitě ne (28,33 %), 27 spíše ne (45 %), 12 spíše ano (20 %) a 4 rozhodně ano (6,66 %), na SPŠ 11 studentů zakroužkovalo určitě ne (18,97 %), 29 spíše ne (50 %), 18 spíše ano (31 %) a 0 rozhodně ano (0 %). Celkově: 32 určitě ne (16,75 %), 96 spíše ne (50,26 %), 58 spíše ano (30,37 %) a 5 rozhodně ano (2,62 %).

Obr. č. 4: Uspokojuje vás nabídka programů a kurzů Otrokovické Besedy pro mladé lidi?

Otázka č. 9: Které akce Otrokovické Besedy navštěvujete nejraději?

Tato otázka má rovněž vypovídací hodnotu ohledně významu Otrokovické Besedy u adolescentů. Pokud studenti odpověděli, že nejraději nenavštěvují žádnou akci, tak to svědčí o jejich nezájmu, nespokojenosti, nedostatku času na podobné aktivity, nechuti do Besedy chodit nebo také o tom, že nebydlí v Otrokovicích a upřednostňují jiná kulturní zařízení v místě bydliště apod. Výsledky předkládám v tabulce.

Tabulka č. 5: Které akce Otrokovické Besedy navštěvujete nejraději?

	Gymnázium	SOŠ	SPŠ	Celkem	Celkem %
Divadlo	26	6	1	33	14,41
Film	24	15	21	60	26,20
Koncert, diskotéku	9	4	3	16	6,99
Výstavu	7	12	1	20	8,73
Žádnou	16	30	30	76	33,18
Jiné	9	2	13	24	10,48

V jiných akcích se nejčastěji objevovala odpověď akce školy, a to ve 14 případech, dále to byla akademie (festival gymnázií, pasování) – 3x, taneční kurzy – 3x, ochotnické divadlo – 1x, talkshow – 1x, přednáška – 1x, travesty – 1x.

Otázka č. 10: Pokud by Otrokovická Beseda zařadila do svého programu pořady a aktivity, které by vás oslovovaly, navštěvovali byste ji častěji?

Na tuto otázku odpovědělo všech 200 respondentů. Studenti Gymnázia odpověděli 35 x ano (47,95 %), 6 x ne (8,22 %) a 32 % nevím (43,84 %). Na SOŠ odpovídali takto: 26 x ano (43,33 %), 6 x ne (10 %) a 28 x nevím (46,66 %). Na SPŠ kroužkovali tyto odpovědi: 17x ano (25,37 %), 14x ne (20,90 %) a 36x nevím (53,73%). Celkově 78 studentů by navštěvovalo Otrokovickou Besedu častěji (39 %), 26 x ne (13 %) a 96 x neví (48 %). Zdůvodněním odpovědi ne bylo nejčastěji, že nebydlí v Otrokovících (21x), nemám čas (3x) a nemám zájem (2x).

Otázka č. 11: S kým navštěvujete kulturní akce Otrokovické Besedy?

Tato otázka rovněž odpovídá na hypotézu, že studenti Gymnázia chodí na akce Otr. Besedy častěji než studenti SOŠ a SPŠ. Pouze 3 z nich odpověděli, že nenavštěvují Besedu vůbec. U zbylých dvou škol byl počet 22x (SOŠ) a 19x (SPŠ). Nejčastěji chodí studenti do Besedy se školou v rámci školních programů.

Tabulka č. 6: S kým navštěvujete kulturní akce Otrokovické Besedy?

	Gymnázium (%)	SOŠ (%)	SPŠ (%)
Sám	3,49	1,49	0
Se školou	69,77	42,27	65,67
S vrstevníky, kamarády	20,93	13,43	4,48
S rodiči	2,33	5,97	1,49
Nenavštěvuji vůbec	3,49	32,84	28,36

Otázka č. 12: Jak vnímáte kulturní zařízení Otrokovická Beseda?

Na Gymnáziu vnímají Otrokovickou Besedu takto: 9x odpověď příliš institucionální, oficiální (12,33 %), 12x příjemné místo trávení volného času (16,44 %), 50x žádný vztah (68,48 %) a 2x jinak (2,74 %): program určen pro lidi přes 40 let, pro starší lidi. Na SOŠ: 0x příliš institucionální, oficiální (0 %), 8x příjemné místo trávení volného času (13,33 %), 50x žádný vztah (83,33 %), 2x jinak (3,33 %): nenavštěvuji, chodím tam jen se školou. Na SPŠ: 3x příliš institucionální, oficiální (4,48 %), 11x příjemné místo trávení volného času

(16, 42 %), 51x žádný vztah (76,12 %) a 2x jinak (2,99 %): zabití času se školou, staré komunistické monstrum. Značnou převahu u všech typů škol má odpověď žádný vztah.

Otázka č. 14: Zaznamenali jste, že byl v rámci Otrokovické Besedy slavnostně otevřen nový sál?

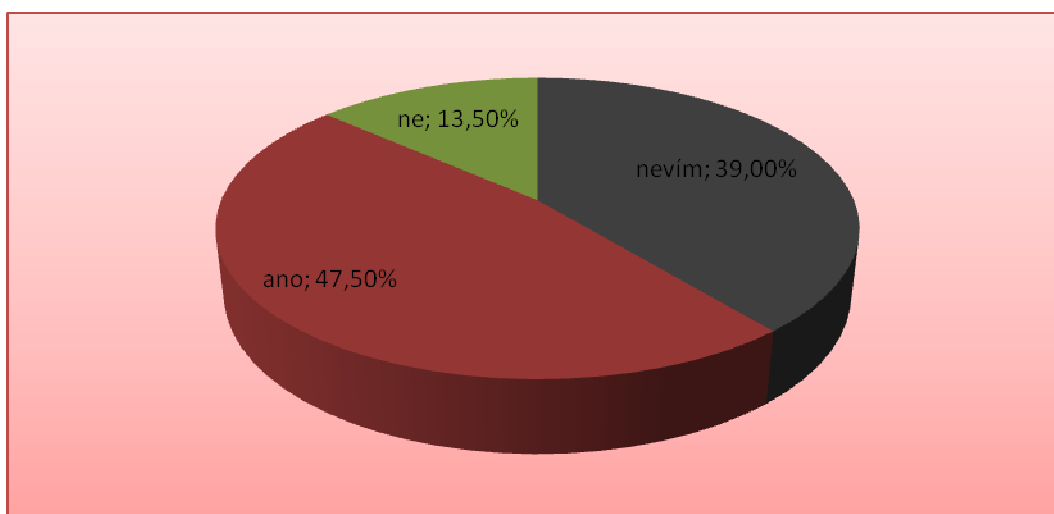
Z odpovědí je patrné, zda respondenti sledují dění v Besedě, tudíž jaký má pro ně význam. Na Gymnáziu odpověděli ano 34x (46,58 %) a ne 39x (54,42 %). Na SOŠ 29x (48,33 %) zaznamenali a 31x (51,66 %) nezaznamenali. Na SPŠ 16x (23,88 %) ano a 51x (76,12 %) ne. Studenti Gymnázia mají povědomí o dění v Otrokovické Besedě větší než studenti SOŠ a SPŠ.

Otázky č. 15 -19:

V následujících vyhodnocených výsledcích dotazníkového šetření se dozvídáme odpovědi na otázky, které se vztahují k cíli výzkumu č. 2, a to jaké kulturně - zábavné programy a kurzy pro posílení významu Otrokovické Besedy v procesu pozitivního trávení volného času adolescentů je vhodné zajistit.

Okrajově se toho také dotýká **otázka č. 15: Přivítáte v prostorách Otrokovické Besedy vznik umělecké kavárny?** Odpovídalo všech 200 respondentů. Z nich 95x kroužkovalo ano (47,5 %), 27x se vyskytla odpověď ne (13,5 %) a 78x nevím (39 %). Převahu má tedy odpověď ano, že by adolescenti chtěli mít v Otrokovické Besedě uměleckou kavárnu.

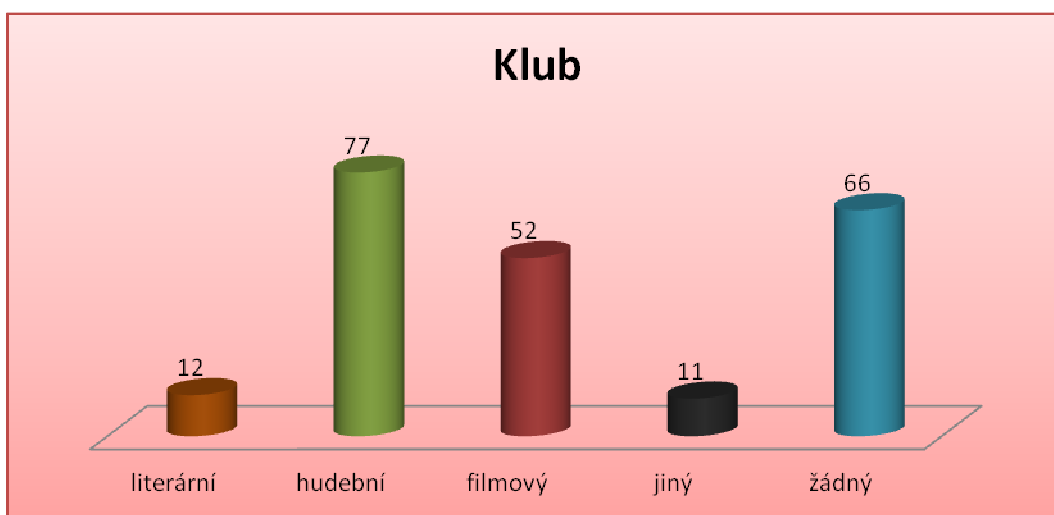
Obr. č. 5: Přivítáte v prostorách Otrokovické Besedy vznik umělecké kavárny?

Otázka č. 16 se snaží zjistit, **jaký klub (s jakým zaměřením) by studenti chtěli zřídit v rámci Otrokovické Besedy.** Jeho zřízením by se jim Beseda programově přiblížila a zau-

jala je. 12 respondentů by přivítalo existenci klubu literárního, 77 respondentů by chtělo klub hudební, 52 respondentů by volilo klub filmový, 11x se vyskytla odpověď jiný (převažoval klub taneční – 5x, malířský-tvořivý – 3x a počítačový – 3x) a celkově 66 studentů by nechtělo klub žádný.

Obr. č. 6: Jaký klub byste chtěli zřídit v rámci Otrokovické Besedy?

Otázka č. 17: Kterého českého nebo slovenského hudebního interpreta (skupinu) či divadlo byste rádi v Otrokovické Besedě viděli? Zde uvádím interprety (skupiny), které uvedli více než 4 respondenti, kompletní výčet se nachází v příloze č. 3 této bakalářské práce. Nejvíce hlasů dostal Tomáš Klus (26x), skupina Mandrage (17x), skupina Kabát (16x), skupina Iné Kafe (14x), skupina No name a skupina Desmod (13x), Karel Gott (11x), skupina Night work (8x), Rybičky 48 (7x), skupina Elán, skupina Chinaski, Jaromír Nohavica (6x), interpreti Michal David, Rytmus, Majk Spirit a Daniel Landa (5x), Pa'lo Habera, Charlie Straight, Xindl X, H-16, Lucie Bílá (4x).

Otázka č. 18: Jaký program či kurz vám v Otrokovické Besedě schází? Nejčastěji adolescentům chybí koncerty a hudební programy (13x), filmy – nové, studentské (8x), partička (7x), literární programy (5x), malba, četba poezie, diskotéky, slovácké divadlo (4x), avantgardní divadlo, masérský kurz (3x). Další odpovědi se vyskytovaly v četnosti jednoho či dvou respondentů. Jsou to: filmové víkendy (jako v Brně), burzovní obchodování, tvořivé kurzy, expozice fotografií, kurz latinsko-amerických tanců, kurz japonštiny, kurz flamenca, cvičení jógy, pilates, zumbly, divadlo Jára Cimrmana, divadlo Na oprátce, ochotnické divadlo Opona, výstavy cestovatelské, herna PC, bojové sporty, Matonoha-Liška: komedie „Kamil a Michal“, Zdeněk Izer, metalový festival, jazykové kurzy, pletení a vyšší-

vání, besedy o životě (lidská psychika), plesy, street dance, Kresta – automobily, umělecké besedy, podpora bezdomovců – oblečení, polévky a obecně výstavy.

Otázka č. 19: Na jaký filmový žánr byste se šli do Otrokovické Besedy podívat? Studenti by nejraději v Besedě viděli komedii (127x), akční film (38x), jiný žánr (33x) – horor 10x, romantický 5x, drama 4x, sci-fi 3x; dokument (31x), thriller (27x), pohádku (21x).

6.3 Potvrzení/vyvrácení hypotéz

V této části práce bych měla potvrdit či vyvrátit hypotézy z úvodu praktické části práce. **První hypotéza** zněla: Studenti Gymnázia navštěvují Otrokovickou Besedu častěji než studenti SOŠ Otrokovice a SPŠ Otrokovice. Na tuto hypotézu odpovídala otázka č. 5: Jak často chodíte na akce, které pořádá kulturní zařízení Otrokovická Beseda? Z obr. č. 3 je patrné, že studenti Gymnázia chodí do tohoto zařízení častěji než studenti SOŠ a SPŠ. 89 % gymnazistů chodí do Otrokovické Besedy výjimečně, kdežto u SOŠ je to 55% a SPŠ 57, 58 %. Nikdy nechodí 9, 59 % studentů Gymnázia, 45 % studentů SOŠ a 42, 42% studentů SPŠ. První hypotézu můžeme tedy potvrdit.

Druhá hypotéza zněla: Význam Otrokovické Besedy u studentů Gymnázia Otrokovice je větší než u studentů SOŠ Otrokovice a SPŠ Otrokovice. Pod pojmem „význam“ Otrokovické Besedy je míněno to, jak často ji navštěvují, zda sledují programy v ní, zda jsou s nimi spokojeni, zda by přivítali pro ně přijatelné změny, jak toto zařízení vnímají a sledují dění v něm. Z výsledků výzkumu je patrné, že studenti Gymnázia navštěvují Otrokovickou Besedu častěji. Také otázka č. 6: zda sledují nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda, ukázala (po provedení testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku), že studenti Gymnázia sledují nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda častěji než studenti SOŠ a SPŠ (alternativní hypotéza). Z čehož lze usuzovat, že je pro ně význam tohoto centra větší. Bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 8,814$, což je hodnota vyšší než hodnota uvedená v tabulkách. Byla tedy přijata alternativní hypotéza. Rovněž otázka č. 8, zda je uspokojuje nabídka programů a kurzů Otrokovické Besedy pro mladé lidi ukázala (viz. obr. č. 4), že studenti Gymnázia jsou spokojenější než studenti SOŠ a SPŠ. Pouze 5,48% z nich je rozhodně nespokojeno, oproti 28,33% ze SOŠ a 18,97% studentů ze SPŠ. I v dalších výsledcích se ukázalo, že studenti Gymnázia sledují

dění v Otrokovické Besedě více než studenti SOŠ a SPŠ. Na tomto základě můžeme potvrdit hypotézu č. 2.

Obě výzkumné hypotézy byly potvrzeny.

ZÁVĚR

Touto prací jsem se pokusila o náhled do trávení volného času adolescentů v Otrokovicích. Ač se toto město počtem obyvatel řadí spíše k těm menším, tak samozřejmě i zde mohou dospívající pozitivně zhodnocovat své chvíle volna. Struktura jejich činností ve volném čase a jejich preference se příliš neliší od jejich vrstevníků z jiných měst. Zajímalo mě jaké místo v této struktuře zaujímá návštěva kulturních akcí a kulturních zařízení typu Otrokovická Beseda. Musím projevovat své zklamání z toho, že většina z nich do kin, divadel, na koncerty apod. chodí jen zřídka a jen malé procento z nich věnuje těmto činnostem větší pozornost. Většinu času tráví u PC a sledováním televize, pozitivní je, že alespoň poslouchají hudbu či se dokonce sami aktivně věnují hře na některý z hudebních nástrojů. Patrný je pokles zájmu o kroužky či tvořivou činnost jako je malování, tanec, divadlo. Překvapilo mě rovněž, že studenti tak málo času tráví četbou literatury, ale to také patří k trendům moderní společnosti.

Pokud adolescent v Otrokovicích má zájem trávit svůj volný čas návštěvou kulturních programů, tak má mimo jiné možnost výběru z nabídky pořadů městského kulturního zařízení Otrokovická Beseda. Otázkou však bylo, jaký má pro ně toto centrum význam, jak často do něj chodí, jestli se zajímají o dění v něm, zda sledují nabídku těchto programů a jsou s ní spokojeni, jak vůbec Otrokovickou Besedu vnímají. Výzkumem se ukázalo, že význam tohoto zařízení u adolescentů není příliš velký. Téměř nikdo z dotazovaných respondentů do Otrokovické Besedy nechodí pravidelně (1x měsíčně). Převážná většina navštěvuje toto zařízení výjimečně, a to nejčastěji se školou, méně již s vrstevníky. Téměř polovina studentů SOŠ a SPŠ nechodí do Otrokovické Besedy vůbec, vysoké procento z nich ani nesleduje nabídku programů tohoto střediska. Celkově však 37% respondentů odpovědělo, že získává informace o jeho akcích z plakátů a reklamních panelů. Studenti všech tří škol svorně konstatují, že jsou s nabídkou převážně spíše nespokojeni, nicméně 38% gymnazistů uvedlo, že je s ní spíše spokojeno. Vzhledem k tomu, že tak vysoké procento nechodí do Otrokovické Besedy vůbec, tak je logické, že nenavštěvují žádnou akci. Zbývající přicházejí nejčastěji na film a divadlo. V otázce, jak vnímají studenti toto centrum, bylo nejfrekventovanější odpovědí, že k němu nemají žádný vztah. Nicméně povědomí o něm mají, protože téměř polovina z nich odpověděla, že zaregistrovala otevření nového sálu.

Loňská rekonstrukce velkého sálu pro 500 návštěvníků posunula někdejší lokální kulturní zařízení Otrokovická Beseda do kategorie nadregionálních kulturně - kongresových center s kapacitou skoro tisíc návštěvníků. Činnost tohoto centra je navržena širokospektrálně, tedy i námi sledovaní adolescenti by si měli nalézt to, co je zajímavá. Jedním z cílů této práce bylo zjistit, jaké kulturně – zábavné programy a kurzy je vhodné zajistit pro posílení významu Otrokovické Besedy u dospívajících, což se mi v části vyhodnocení výsledků výzkumného šetření podařilo nastínit. Výsledky budou předány vedení Otrokovické Besedy a jejím programovým pracovníkům, kteří je využijí v praxi. Doufám, že se jim zdaří přiblížit Otrokovickou Besedu a její činnost dospívajícím dětem nejen v Otrokovících.

Na závěr bych citovala pana Miroslava Horníčka, který říká: „Umění tu není jen proto, aby sladilo chvíle našeho volna a dávalo své tvůrčí potvrzení našim pocitům, našemu vkusu. Umění je tu proto, aby narušovalo zvyky, návyky a zlozvyky našich smyslů. A jejich lenost.“ Doufám tedy ještě, že adolescenti nebudou leniví a najdou si cestu také do Kongresového a kulturního centra Otrokovická Beseda.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) Bláha, I., A. *Sociologie umění*. In: Sociologie. Praha: Academia, 1968.
- (2) Carr-Gregg, M., Shale, E. *Pubertáci a adolescenti*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-662-9.
- (3) Hofbauer, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- (4) Chráška, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 9788073573478.
- (5) Janiš ml., K. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. ISBN 978-80-7248-530-7.
- (6) Kramářová, V. *Kronikářské zápisy Otrokovic: 1918-2004*. Otrokovice: Městský úřad, 2006.
- (7) Langmeier, J., Krejčířová, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1284-9.
- (8) Macek, P. *Adolescence*. 2. upravené vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
- (9) Odehnalová, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury*. 2. opravené vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005. ISBN 80-7204-391-9.
- (10) Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., Pavlíková, A. *Pedagogika volného času*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- (11) Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J. *Pedagogický slovník*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.
- (12) Přadka, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. ISBN 80-210-2033-4.
- (13) Spousta, V. et al. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1998. ISBN 80-210-1275-7.
- (14) Vážanský, M., Smékal, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901737-9-9.

Elektronický zdroj:

- (15) Historie města Otrokovice [online]. © 2010 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z:
http://www.otrokovice.cz/newWebOtr/historie/h_hist.aspx

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SOŠ	Střední odborná škola
SPŠ	Střední průmyslová škola
č.	číslo
obr.	obrázek

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Pohlaví.

Obr. č. 2: Věk.

Obr. č. 3: Jak často chodíte na akce, které pořádá kulturní zařízení Otrokovická Beseda?

Obr. č. 4: Uspokojuje Vás nabídka programů a kurzů Otrokovické Besedy pro mladé lidi?

Obr. č. 5: Přivítáte v prostorách Otrokovické Besedy vznik umělecké kavárny?

Obr. č. 6: Jaký klub byste chtěli zřídit v rámci Otrokovické Besedy?

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Absolutní četnost.

Tabulka č. 2: Relativní četnost.

Tabulka č. 3: Chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

Tabulka č. 4: Kde získáváte informace o probíhajících kulturních akcích Otrokovické Besedy?

Tabulka č. 5: Které akce Otrokovické Besedy navštěvujete nejraději?

Tabulka č. 6: S kým navštěvujete kulturní akce Otrokovické Besedy?

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník

Příloha PII: Fotografie Otrokovické Besedy

Příloha PIII: Seznam hudebních interpretů

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentka 3. ročníku Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a zpracovávám bakalářskou práci týkající se trávení vašeho volného času. Zkoumám rovněž, jaký význam v něm sehrává kulturní zařízení Otrokovická Beseda. Dotazník je anonymní a data budou použita k vědeckým účelům. Prosím o pravdivé odpovědi, je to důležité při vyhodnocení a věrohodnosti výzkumu. Vybranou odpověď označte kroužkem.

Otázka č. 1: pohlaví

- 1) muž
- 2) žena

Otázka č. 2: věk.....

Otázka č. 3: Kterou školu navštěvujete?

- 1) Gymnázium Otrokovice
- 2) Střední průmyslová škola Otrokovice
- 3) Střední odborná škola Otrokovice

Otázka č. 4: Jaké činnosti upřednostňujete ve svém volném čase? (zakroužkujte na škálové stupnici)

Činnosti ve volném čase:	Velmi často (denně)	Často (2-5 x týdně)	Méně často (1 x týdně)	Zřídka (méně než jednou týdně)	Nikdy
Sledování televize	1	2	3	4	5
Informační technologie (PC, soc. sítě, poč. hry, internet)	1	2	3	4	5
Čas trávený s rodinou (příbuzní)	1	2	3	4	5
Čas trávený s kamarády (hry, povídání, návštěvy)	1	2	3	4	5
Návštěvy kin, divadel, koncertů, kulturních zařízení	1	2	3	4	5
Sportovní činnosti (plavání, běh, míčové hry, lyžování, fitcentrum atd.)	1	2	3	4	5
Četba literatury	1	2	3	4	5
Domácí práce	1	2	3	4	5
Aktivní tvořivá (umělecká) činnost (malování, divadlo, tanec, fotografie atd.)	1	2	3	4	5

Zájmový kroužek (ZUŠ, DDM apod.)	1	2	3	4	5
Cestování	1	2	3	4	5
Poslech hudby, hra na hud. nástroj	1	2	3	4	5
Nákupy	1	2	3	4	5
Věnování se zvířatům (kynologie, myslivost)	1	2	3	4	5
Náboženský život (návštěvy kostela, cirk. společenství)	1	2	3	4	5
Jiné činnosti, uveďte					

Otázka č. 5: Chodíte na akce, které pořádá kulturní zařízení Otrokovická Beseda?

- 1) pravidelně (1x měsíčně)
- 2) výjimečně
- 3) nikdy

Otázka č. 6: Sledujete nabídku programů kulturního zařízení Otrokovická Beseda?

- 1) ano
- 2) ne

Otázka č. 7: Kde získáváte informace o probíhajících kulturních akcích Otrokovické Besedy?

- 1) z tisku, z internetu, z plakátů
- 2) od rodičů
- 3) od kamarádů
- 4) ze školy (učitelé)
- 5) jinde, uveďte.....

Otázka č. 8: Pokud by Otrokovická Beseda zařadila do svého programu pořady a aktivity, které by vás oslovovaly, navštěvovali byste ji častěji?

- 1) ano
- 2) ne, důvod.....
- 3) nevím

Otázka č. 9: Uspokojuje vás nabídka programů a kurzů Otrokovické Besedy pro mladé lidi?

- 1) určitě ne
- 2) spíše ne
- 3) spíše ano
- 4) určitě ano

Otázka č. 10: Které akce Otrokovické Besedy navštěvujete nejraději?

- 1) divadlo
- 2) film
- 3) koncert, diskotéku
- 4) výstavu
- 5) žádnou
- 6) jiné, uveďte.....

Otázka č. 11: S kým navštěvujete kulturní akce Otrokovické Besedy?

- 1) sám
- 2) se školou
- 3) s vrstevníky, kamarády
- 4) s rodiči
- 5) nenavštěvuji vůbec

Otázka č. 12: Jak vnímáte kulturní centrum Otrokovická Beseda?

- 1) příliš institucionální, oficiální
- 2) příjemné místo trávení volného času
- 3) žádný vztah
- 4) jinak, uveďte.....

Otázka č. 13: Výše vstupného na akcích Otrokovické Besedy Vám připadá?

- 1) nízká
- 2) vysoká
- 3) úměrná
- 4) neznám cenu

Otázka č. 14: Zaznamenali jste, že byl v rámci Otrokovické Besedy slavnostně otevřen nový sál?

- 1) ano
- 2) ne

Otázka č. 15: Přivítáte v prostorách Otrokovické Besedy vznik umělecké kavárny?

- 1) ano
- 2) ne
- 3) nevím

Otázka č. 16: V rámci Otrokovické Besedy byste přivítali existenci klubu:

- 1) literárního
- 2) hudebního
- 3) filmového
- 4) žádného
- 5) jiného, uveďte.....

Otázka č. 17: Kterého českého nebo slovenského hudebního interpreta (skupinu) či divadlo byste rádi v Otrokovické Besedě viděli?(více možností)

.....
.....
.....

Otázka č. 18: Jaký program či kurz vám v Otrokovické Besedě schází?

.....
.....
.....

Otázka č. 19: Na jaký filmový žánr byste se šli do Otrokovické Besedy podívat?

- 1) komedie
- 2) pohádka
- 3) dokument
- 4) akční
- 5) thriller
- 6) jiný, uveďte.....

PŘÍLOHA PII: FOTOGRAFIE OTROKOVICKÉ BESEDY

PŘÍLOHA PIII: SEZNAM HUDEBNÍCH INTERPRETŮ

Verona, Petr Janda, Argema, Kosovci, B-Complex, Katarína Knechtová, Alžběta Kolečkářová, Ruda z Ostravy, Orion, Lilek, Lilseint, Zakázaný ovoce, 85101, Bacil and ragby, Dark Gambolce, Dymytr 4, Škwor, Krucipusk, Tři sestry, Marpo, Horkýže slíže, Netsky, Skrillex, DJ Pixie, Papa jam, Arakain, Dark Gamballe, Coccote minute, Lucie Vondráčková, Koblížci, Jaksi taksi, Segment, UDG, Zoči voči, Fleret, Čoko voko, Pragounion, David Deyl, Kryštof, Miro Žbirka, Bohuš Matuš, Dáda Patrasová, Hugo Toxxx, Super Co, Shack, Krajíc chleba, Vlčňovjanka, Jarmila Šuláková, Morčata na útěku, Moravanka, Alkehol, Reflexy, Jiří Zonyga, Focus Rock, Harley, David Kraus, AB Band, Hrdý Budžes, Mňága a Žďorp, I amx, Hybrid, Igorrr, Kula pikle, Ilona Csáková, Go, Plíhal, Gabriela Gunčíková, Days Theends, Mistake, 4tet, Spirituál Kvintet, Days the ens, Michal Hruza, Pixie, DJ Katcha, Czida, Caloosn, Pikesh, X-Morph, Pendulum, DJ Frock, Murte, Čechomor, Lukáš Adamec, Richard Müller, Peter Lipa, Kristina, Reflexy, Divokej Bill, Kamila Nývltová a Olympic.